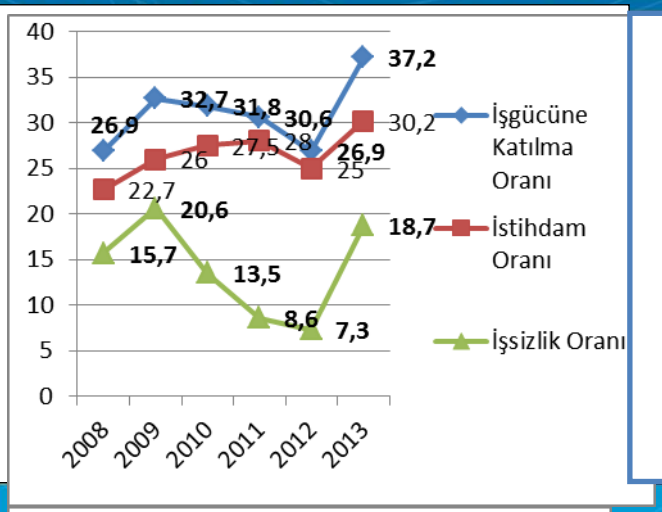

2014

DİYARBAKIR

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİYARBAKIR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2014)

RAPORU HAZIRLAYAN

Vedat AKGÜL
VHKİ
(İPA Koordinatörü)

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz

Bu kitabın yayın hakları, fikir ve sanat eserleri yasası gereğince Türkiye İş Kurumu'na aittir. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayımcının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

SUNUŞ

Bilgi çağının hâkim olduğu günümüzde; bilimde ve buna paralel olarak teknolojide sürekli değişim hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Bu değişime ayak uydurabilmek, iyi yetişmiş, nitelikli insan gücü ile mümkündür. Bunun yanı sıra dünya ekonomisinde rekabet edebilme düne göre daha önemlidir. Rekabet gücü ise, nitelikli işgücünün istihdamından geçmekte ve düne göre daha zor ve önem arz etmektedir.

Günümüzün gelişmiş ülkeleri, işgücü piyasalarını hayatın akışına bırakmış ülkeler değil, işgücü piyasalarını, çalışma yaşamının tamamını, önceden belirlenen politikalar doğrultusunda yönlendirebilen ülkelerdir. Bunu mümkün kılan da, her türlü verinin, sağlıklı bir biçimde, belirli standartlarda ve güncel olarak kayıt altında tutulabilmesidir. Bu sayede eğitim ve işgücü planlamaları, sağlıklı ve güncel verilerden çıkarılan bilgilere dayanılarak yapılmaktadır.

Bir ülkenin en büyük sermayesi sahip olduğu nitelikli insan gücüdür. Çünkü iyi yetişmiş insan olmadan diğer üretim faktörleri hiçbir anlam ifade etmemektedir. Türkiye, günümüzde işgücünün üretime katkısı açısından altın dönemini yaşamaktadır. Ülkemiz ekonomisi, ileri teknoloji ve eğitimli işgücü ile gelecekte dünyanın en güçlü ülkeleri arasındaki yerini alacaktır. Bu gerçekler ışığında gelişmekte olan ilimizin çalışma hayatının tüm sektörlerini doğrudan ilgilendiren nitelikli eleman açığını tespit etmek ve önümüzdeki yıllarda alınacak yerel istihdam politikası kararlarına fizibilite oluşturmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırma Raporu yaptırılmıştır. Bu plan ile önümüzdeki süreçte farklı sektörlerde ihtiyaç duyulan insan gücü planlaması ile geleceği öngörmek ve insanımıza sahip çıkabilmek mümkün olacaktır.

Gerek İŞKUR İl Müdürlüğümüz, gerekse diğer ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu kararları doğrultusunda insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitim faaliyetleri, daha isabetli ve işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleşecek, dolayısıyla kamu kaynakları daha etkin ve verimli kullanılmış olacaktır. Bu itibarla elinizdeki çalışma, ilimizde işgücü piyasası açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır. Başta İŞKUR Müdürümüz olmak üzere bu çalışmanın veri toplama, verilerin sisteme girişi ve özellikle raporlaştırma aşamasında emeği geçen bütün personele teşekkür eder, çalışmanın ilgili tüm taraflara faydalı olmasını dilerim.

Hüseyin AKSOY
Diyarbakır Valisi

ÖNSÖZ

Sosyal ve ekonomik hayatın en önemli sorunları arasında yer alan işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik doğru istihdam politikaları geliştirebilmek için profesyonel bir yaklaşımla işgücü piyasasının iyi bilinmesi gerekmektedir.

Bu yaklaşımla bakıldığında son yıllarda ilimizin sanayi, ticaret ve sosyal yapısında hızlı değişimler ve gelişmeler yaşandığı, oldukça dinamik ve değişken bir yapıya sahip olan ilimiz işgücü piyasasının ihtiyaçlarını, beklentilerini, hedeflerini sağlıklı bir şekilde analiz etmek, gelecekteki istihdam ve işgücü politikalarını sağlam temellere oturtmak gerektiği önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özellikle işgücünün talep yönünün ve gelecek kısa dönemde işgücünün eğilimlerinin ölçülmesi, ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceğinin belirlenmesi ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi hedeflenmiş ve bu anlamda Kurumsal olarak, aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma yapılmıştır.

Müdürlüğümüzün kendi imkânlarıyla ve iş piyasa analizi konusunda eğitimli personel yönetiminde bir ekiple, Mayıs-Haziran 2014 referans döneminde gerçekleştirilen bu çalışma sonucunda, ilin temel işgücü durumu, işletmelerin istihdam yapısı, mevcut işsizlerin genel profili, işgücüne ihtiyaç duyulan ve temininde güçlük çekilen meslekler gibi İŞKUR İl Müdürlüğümüzün İşgücü Uyum Faaliyetlerine ışık tutacak işgücü piyasasının beklentilerine cevap verecek, çalışma hayatı için alınacak tüm kararları etkileyebilecek çok önemli bulguları ortaya çıkarmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda çıkan raporun kitap şeklinde yayımlanmasının son derece faydalı olacağı düşünülmüştür. Bu bağlamda ilimiz İşgücü Piyasası Araştırma Raporu'nun Diyarbakır iş dünyasına ve çalışma hayatını organize eden Kamu Kurum ve kuruluşlarına yararlı bir kaynak olması temennisiyle emeği geçen başta Sayın Valime, Sayın Genel Müdürüme, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulumuzun değerli üyelerine, katkı veren Sivil Toplum Kuruluşlarımıza, Üniversitemize, işverenlerimize Kamu Kurum ve Kuruluşlarımız ile tüm esnafımıza ve İl Müdürlüğümüzün değerli çalışanlarına şükranlarımı sunarım.

İsmail KOÇ

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ii
ÖNSÖZ iii
TABLOLAR LİSTESİ v
GRAFİKLER LİSTESİ vi
KISALTMALAR vii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 4
BİRİNCİ BÖLÜM 6
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 6
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 7
KAYITLI İŞSİZ VERİLERİ 7
AÇIK İŞ VERİLERİ 8
İŞE YERLEŞTİRME VERİLERİ 9
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 10
İŞSİZLİK ÖDENEĞİNDEN YARARLANAN VERİSİ 11
İKİNCİ BÖLÜM 12
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 12
AMAÇ VE YÖNTEM 12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 14
AÇIK İŞLER 28
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 48
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 58
SONUÇ 63
KAYNAKÇA 66
EKLER 67
Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 67
Ek 2 - A: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 72
Ek 2 - B: Tahmin ve Notasyonlar 72
Ek 2- C : Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 73
Ek 3 –A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 74
Ek 4- Diğer Tablolar 86

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*) 7
Tablo 2. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*) 8
Tablo 3. Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*) 9
Tablo 4. Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*) 10
Tablo 5. Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2013-2014*) 11
Tablo 6. Sektörlere Göre İşyeri Sayısı ve Oranları 14
Tablo 7. İşyerlerinin İşyeri Büyüklüğü ve Sektörel Dağılımı 15
Tablo 8. İşyeri Özellikleri ve Oranı 16
Tablo 9. Sektörlere göre İŞKUR'dan Faydalanma Oranları 17
Tablo 10. Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Sayısı ve Yüzdesi 18
Tablo 11. Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı ve Oranı 19
Tablo 12. Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı ve Oranı 20
Tablo 13. Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 21
Tablo 14. Sektörlere Göre Çalışan Sayısı ve Oranları 22
Tablo 15. Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı ve Oranları 23
Tablo 16. Çalışanların Cinsiyete Göre Sektörel Sayısal Dağılımı 24
Tablo 17. Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılımı 25
Tablo 18. Çalışanların Meslek Gruplarına Göre ve Cinsiyete Göre Dağılımı 26
Tablo 19. Cinsiyete Göre En Çok Çalışılan Meslekler 27
Tablo 20. Açık İşlerin Sektörel Dağılımı 28
Tablo 21. Cinsiyete Göre Açık İş Oranı. 29
Tablo 22. Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 29
Tablo 23. Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranları 30
Tablo 24. Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı 31
Tablo 25. Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 32
Tablo 26. Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı Dağılımları 33
Tablo 27. Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 34
Tablo 28. Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı 35
Tablo 29. Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 36
Tablo 30. Mesleklerin Becerilere Göre En Fazla 20 Mesleğin Dağılımı 37
Tablo 31. Mesleklere Göre En Fazla 20 Mesleğin Arama Kanallarının Dağılımı 39
Tablo 32. Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı 41
Tablo 33. Eğitim Durumunun Becerilere Göre Açık İş Dağılımı 44
Tablo 34. Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanalına Göre Dağılımı 45
Tablo 35. İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 46
Tablo 36. İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan Ve Açık İş Talebi Veren İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Açık İş Dağılımı 46
Tablo 37. İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı 47
Tablo 38. TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (D.Bakır-Türkiye) 48
Tablo 39. TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları 49
Tablo 40. TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranı 50
Tablo 41. Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları 51
Tablo 42. Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranları 52
Tablo 43. Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımının Geçen Yıl İle Karşılaştırılması 53
Tablo 44. Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları 54
Tablo 45. TGÇM Nedenlerinin Meslek içindeki Dağılım Oranları 55

Tablo 46. TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları 56
Tablo 47. Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları..... 58
Tablo 48. Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 59
Tablo 49. Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek..... 60
Tablo 50. 2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması..... 61
Tablo 51. Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı..... 62

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Diyarbakır Temel İşgücü Göstergeleri 6
Grafik 2. Çalışanların Meslek Gruplarına Göre ve Cinsiyete Göre Dağılım Oranları 26
Grafik 3. Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı..... 40
Grafik 4. Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı..... 41
Grafik 5. Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı 42
Grafik 6. Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı..... 43
Grafik 7. Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı 45
Grafik 8. TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması..... 57

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk. : Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: İşsizlik Oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TYP: Toplum Yararına Program

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TGÇM: Temininde Güçlük Çekilen Meslek

YÖNETİCİ ÖZETİ

TUİK verilerine göre Diyarbakır ili için İşgücü piyasası temel göstergeleri incelendiğinde 2013 yılında İşsizlik oranının % 18,7, İstihdam oranının % 30,2 ve İşgücüne katılma oranının %37,2 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Çalışma ve İş Kurumu Diyarbakır İl Müdürlüğünce 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilen alan taraması verilerine göre;

- 2013 yılında 64.833 kayıtlı işsiz bulunmakta iken, 2014 ilk sekiz ayında bu rakam 52.341 olarak görünmektedir. Her iki yılda da en fazla işsiz Beden İşçisi (genel) mesleğine sahip kişilerden oluşmaktadır.
- 2013 yılında 9.887 açık iş bulunmakta iken, 2014 ilk sekiz ayında bu rakam 3.647 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında en çok açık iş Konfeksiyon mesleğinde iken 2014 ilk sekiz ayında Müşteri temsilcisi mesleği ön plana çıkmıştır.
- 2013 yılında 3.458 kişi Kurum tarafından işe yerleştirilmiş, 2014 ilk sekiz ayında ise 4.404 kişiye yükselmiştir.
- 2014 ilk sekiz ayında 241 eğitim kursu açılmış ve bu kurslardan 756 kadın, 946 erkek olmak üzere 1.702 kişi faydalanmıştır.
- 2013 yılında 4.763 kişiye işsizlik ödeneği bağlanmıştır, 2014 ilk sekiz ayında ise bu rakam 2.998 kişi olarak gerçekleşmiştir.
- Araştırma kapsamında 2.360 işyeri ziyaret edilmiştir. Ziyaret işyerlerinin % 30,3' ü inşaat, % 25,1 toptan ve perakende ticaret ve % 12,2'si ise imalat sektörlerinden oluşmaktadır. Ziyaret edilen işyerlerinin çalışma hacmi incelendiğinde 10-49 arasında işçi çalıştıran işverenler ilk sırada, 1-9 arası işçi çalıştıran işverenler ikinci sırada ve 50-249 arası işçi çalıştıran işyerleri ise üçüncü sırada yer almaktadır.
- Ziyaret edilen her 4 işverenden 1 tanesi (% 25,2) İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiştir. İŞKUR dan işçi talep eden işveren oranı % 19,8'dir.
- İşverenlerin % 6,5'i ihracat yapmaktadır. İhracat yapan firmalar arasında en çok ihracat payına % 45,5 oranı ile imalat sektörü sahiptir. Toptan ve perakende ticaret sektörü % 26,6 oranı ile ikinci sırada yer alırken, İnşaat sektörü % 11,0 ile üçüncü sırada yer almaktadır.
- Part time çalışma yapan işverenlerden % 25,0'i Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe hizmet vererek ilk sırada, %14,3'ü Bilgi ve iletişim sektöründe hizmet vererek ikinci sırada ve % 11,0 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe hizmet vererek üçüncü sırada yer almaktadır. Diyarbakır ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde part time çalışma yapan firma bulunmamaktadır.
- Mevsimlik çalışma yapan işverenler incelendiğinde, ilk sırada % 32,4 oranı ile İnşaat sektöründe, ikinci sırada % 31,7 oranı ile İmalat sektörü ve % 15,2 oranı ile Toptan ve perakende ticaret sektörü bulunmaktadır.
- Araştırma kapsamında ziyaret edilen 10 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinin % 67,1'i on yıldan daha az süreden beri faaliyet göstermektedir.

- Firmalar çalışan hacimlerine göre incelendiğinde % 23,1 ile inşaat sektörü, % 18,2 ile Toptan ve perakende ticaret, % 17,8 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve % 12,4 ile İmalat sektörleri ilk dört sırada yer almaktadır.
- Çalışma kapsamında tespit edilen 52.915 çalışanın % 85,3'ü erkek ve % 14,7'si kadın olarak görülmektedir. Diyarbakır'da erkek istihdamın oldukça fazla olduğu ve kadınların istihdamının Türkiye ortalamasının çok altında olduğu tespit edilmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe erkek ve kadın çalışan sayısının bir birine oldukça yakın olması dikkat çekmektedir.
- Dezavantajlı grupta yer alan kadınların en çok istihdam edildiği meslek grupları incelendiğinde, Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar % 40,4 ile ilk sırada, Profesyonel meslek mensupları % 33,4 ile ikinci sırada ve Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek grubu % 17,1 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Erkeklerin en fazla istihdam edildiği meslek grupları ise % 100 ile Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ilk sırada, % 95,1 ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ikinci sırada ve % 91,6 ile Yöneticiler meslek grubu üçüncü sırada yer almaktadır.
- Açık iş oranları incelendiğinde 2013 ve 2014 yılı araştırmaları kapsamında tespit edilen açık iş oranlarında % 1,0'lık olumsuz fark olduğu görülmektedir. 2013 yılı araştırmasında 1.069 açık iş talebi alındığı halde 2014 yılı araştırmasında 491 açık iş talebi alınmıştır.
- 2013 yılında açık iş oranı % 1,9 iken 2014 yılında bu oran % 0,9 olarak gerçekleşmiştir. 2014 ve 2013 yıllarında en fazla açık iş oranına Toptan ve perakende ticaret sektörü sahiptir.
- Kuruluş yaşı büyüklüğüne göre işverenlerin açık iş verme durumu incelendiğinde 10-14 yıl arasında olan işyerlerinin açık iş verme oranı ilk sırada yer alırken, bu grubu 5-9 yıl arasında olan işyerleri izlemektedir. En az açık iş verme oranına sahip olan işyerleri 15-19 yıl arasında olan işyerleridir.
- Kurum üzerinden personel talebinde bulunan sektörler incelendiğinde % 75,0 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü ilk sırada, %61,5 ile İnşaat sektörü ikinci sırada, % 55,6 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü üçüncü sırada yer almaktadır.
- Araştırma sonucu tespit edilen açık işlerin cinsiyete göre dağılımı kadınlar için, % 29,5 iken, aynı oran erkeklerde %16,8 olarak gerçekleşmiştir. Cinsiyet ayrımı gözetmeyen işverenlerin oranı ise % 53,7 olarak tespit edilmiştir.
- Diyarbakır ili için Konfeksiyon işçisi, Güvenlik görevlisi, Makineci (dikiş), Pazarlamacı, Satış temsilcisi / plasiyer meslekleri en çok açık pozisyonu bulunan meslekler olarak öne çıkmaktadır.
- Açık pozisyonu bulunan mesleklerde İŞKUR üzerinden talep edilen meslekler, Makineci (dikiş), Satış temsilcisi / plasiyer, Muhasebeci, Satış danışmanı, Garson (servis elemanı), El ve makine dikişçisi (genel), Elektrikçi (genel), Ön muhasebeci, Akaryakıt satış elemanı, Beton transmikser operatörü, Kamyonet şoförü, Sekreter, Usta öğretici meslekleridir.
- Açık işler, eğitim durumuna göre incelendiğinde tahsil ayrımı gözetmeyen işverenlerin oranı % 56,6 ile ilk sırada, lise altı açık işler % 16,6 ile ikinci sırada ve % 18,1 ile genel lise mezunları üçüncü sırada yer almaktadır.

- İşverenlerin taleplerinde özellikle Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği ve İş Ahlakına Sahip Olma sahip olma niteliklerini ağırlıklı olarak istedikleri görünmektedir.
- Açık iş arama kanallarının 2013 ve 2014 yılı karşılaştırmalarına bakıldığında oranların genel anlamada bir birine yakın olduğu görülmektedir. İŞKUR aracılığı, Akraba-Eş dost, İnternet-Sosyal medya ve Özel istihdam büroları kanalları oranlarında bir önceki yıla göre düşüş yaşanmıştır. Gazete-ilan vb. arama kanalı oranında ise bir önceki yıla göre artış görülmektdir.
- İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve açık işi bulunan işyerlerinin hangi arama kanallarını kullanarak taleplerini karşıladığı incelendiğinde, İŞKUR hizmetlerinden yararlananların % 23,3'nün İŞKUR aracılığıyla, % 70,8 Akraba-Eş Dost aracılığıyla, % 32,4 Gazete-İlan vb aracılığıyla ve % 20,9 İnternet-Sosyal Medya kanallarını kullandığı görülmektedir.
- 2013 yılındaki araştırmada 2.627 elamanın temininde güçlük çekilirken, bu rakam 2014 yılında 1.250'de kalmıştır. Sektörler bazında inceleme yapıldığında 2014 ve 2013 yılındaki sektörel oranların birbirine fazla uzak olmadığı görülmektedir.
- Temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde, 2014 yılında pazarlamacı mesleği % 5,4 ile ilk sırada, Konfeksiyon işçisi % 5,0 ile ikinci ve Makineci (dikiş) % 4,6 ile üçüncü sırada yer almaktadır.
- Temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri irdelendiğinde Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni % 78,1 oranla ilk sırada, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni % 71,4 oranla ikinci sırada, Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedeni % 30,9 oranla üçüncü sırada yer almaktadır. Bu mesleklerde eleman temin edilememesinde en az etken olan nedenler ise % 4,2 ile Çalışma sürelerinin uzunluğu ve İşyerine ulaşım zorluğu olarak görülecektir.
- Diyarbakır ili için 30 Haziran 2015 tarihi baz alarak istihdamında artışı beklenen meslekler sıralandığında ilk beş sırayı, Konfeksiyon işçisi, Makineci (dikiş), Beden işçisi (inşaat), Çırçır makinesi operatörü ve Mermer işçisi şeklinde olduğu görülmektedir. 30 Haziran 2015 tarihi baz alarak istihdamında azalış beklenen meslekler sıralandığında ilk beş sırayı, Şoför (yolcu taşıma), İnşaat kalfası (genel), İnşaat elemanları kalıpçısı (elle), Alçı sıva uygulayıcısı ve Yapı yalıtımcısı meslekleri almaktadır.

GİRİŞ

Diyarbakır ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

İlin işgücü piyasasını etkileyen temel göstergeler ve işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Diyarbakır işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir. Rapor Diyarbakır işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

Diyarbakır İşgücü Piyasası Analizi raporunda çeşitli kaynaklardan derlenen veriler kullanılmıştır. Diyarbakır iline özel kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsizlere ilişkin en yeni veriler Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından temin edilmiştir. Raporun işgücü talebi ile ilgili bölümünde ise İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın sonucunda elde edilen veriler kullanılmaktadır. Araştırma çerçevesi Diyarbakır ilinde 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleri[1] ile sınırlıdır. İşyerleri listesi TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi listesinden

[1] Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki

oluşturmuştur[2]. İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si[3] kapsama dahil edilmiştir[4]. Diyarbakır için İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın alan uygulaması 12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, araştırmada yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar içerisinde işyeri cevap durumlarına göre ağırlıklandırma yapılmıştır. Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi[5] yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir.

---

yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.

[2] Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

[3] Madencilik ve taşocakçılığı; İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri; İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri; Gayrimenkul faaliyetleri; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler; İdari ve destek hizmet faaliyetleri; Eğitim; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; Kültür,sanat,eğlence,dinlence ve spor; ve Diğer hizmet faaliyetleri.

[4] Kapsama dahil edilmeyen sektörler Tarım, orman, balıkçılık; Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik; Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri (Hanehalkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak ayrım yapılmamış mal ve hizmet üretim faaliyetleri); Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri.

[5] Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi

R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Bu bölümde, ilin işgücü piyasası ile ilgili olarak arka planı etkileyen TÜİK temel işgücü ve İŞKUR göstergeleri üzerinden ele alınarak değerlendirme ve analizler yapılmaktadır.

İşgücü piyasası, ücretlerin ve istihdamın belirlendiği, arz ve talep güçlerine bağlı olarak iş sözleşmeleri yoluyla gerçekte var olan ya da olmayan bir yer, bir buluşma noktasıdır. Arz tarafında, iş arayanlar olarak anılan çalışmaya istekli ve elverişli kişiler; talep tarafında ise, üretim ve hizmet sağlayabilmek amacıyla işgücü arayan işverenler bulunmaktadır.

Grafik 1: Diyarbakır Temel İşgücü Göstergeleri

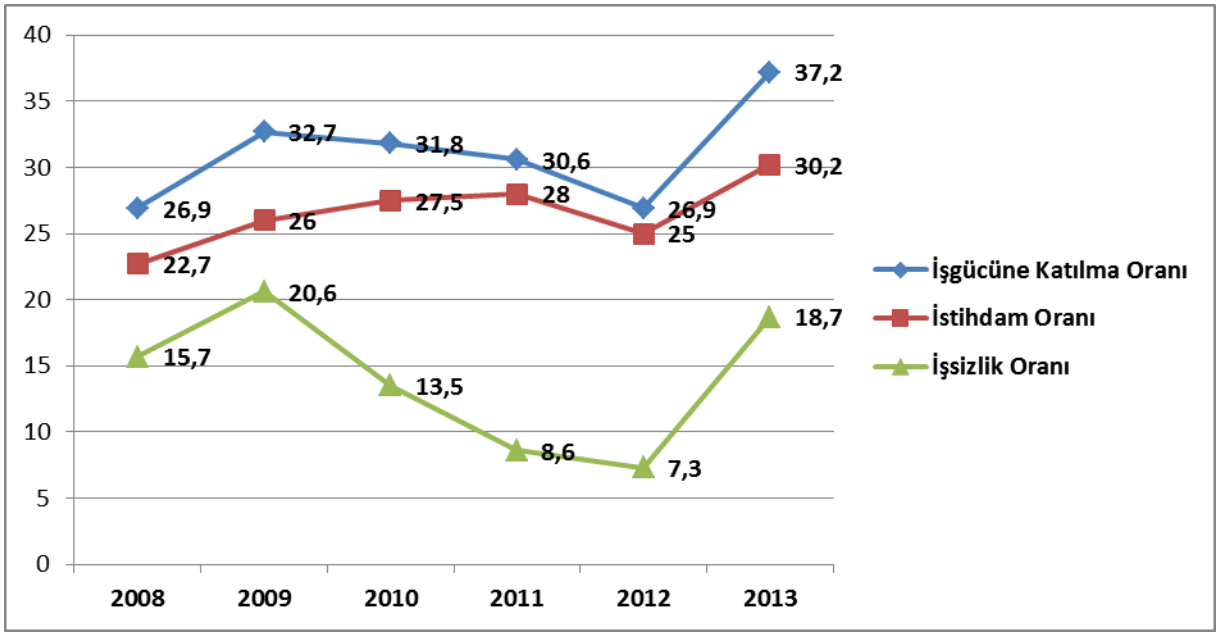

Kaynak: TÜİK

Diyarbakır iline ait ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan temel işgücü göstergeleri incelendiğinde, işsizlik oranında ciddi artış olduğu görüleceketir. İşsizlik oranı 2009 ve 2012 yılları arasında düzenli olarak düşmesine karşın 2013 yılında % 18,7 olarak gerçekleşmiş ve 2009 yılında açıklanan orana yaklaşmıştır. Türkiye geneli 2013 yılında işsizlik oranı % 9,7 olarak gerçekleşmiş ve Diyarbakır işsizlik oranı bu oranın çok üstünde gerçekleşmiştir.

İşgücüne katılma ve istihdam oranı 2008 yılından bu yana en yüksek seviyeye, 2013 yılında ulaşmıştır. 2013 yılında işgücüne katılan kişilerin sayısı, istihdam edilenlerin sayısından fazla olduğu, oranlar üzerinden görülmektedir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

KAYITLI İŞSİZ

Bu bölümde Türkiye İş Kurumu 2013 İstatistik Yıllığı verileri ile 2013 yılı ve 2014 yılı ilk sekiz ayına ilişkin Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verileri ışığında Diyarbakır ilinde kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsiz sayısı, açık iş sayıları, kuruma yapılan başvurular, yapılan istihdamlar ve işgücü yetiştirme kursları özetlenecektir.

Tablo:1 Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	KAYITLI İŞSİZ	MESLEK	KAYITLI İŞSİZ
Beden İşçisi (genel)	24.412	Beden İşçisi (genel)	15.745
Büro Memuru (genel)	7.092	Büro Memuru (genel)	4.507
Beden İşçisi (temizlik)	1.940	Beden İşçisi (temizlik)	1.456
Bilgisayar İşletmeni	1.422	Temizlik Görevlisi	1.296
Temizlik Görevlisi	964	Tarım İşçisi (tarla ürünleri)	1.284
Aşçı	741	Bilgisayar İşletmeni	979
Büro İşçisi	712	Garson (servis elemanı)	754
Şoför (yolcu taşıma)	710	Aşçı	655
Garson (servis elemanı)	699	Şoför-Yük Taşıma	623
Beden İşçisi (inşaat)	632	Sekreter	575
Diğer Meslekler	25.509	Diğer Meslekler	24.467
Toplam	**64.833**	**Toplam**	**52.341**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre durumu ilk on meslek bazında incelendiğinde en çok kayıtlı olan mesleklerin 2013 ve 2014 ilk sekiz ayında ilk üçte Beden İşçisi (genel), Büro Memuru (genel), Beden İşçisi (temizlik) meslekleri yer almaktadır. 2014 ilk sekiz aylık döneminde kayıtlı Tarım İşçisi (tarla ürünleri) mesleğinde kişi sayısında ciddi bir artış olduğu görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü 2013 yılı ve 2014 ilk sekiz ayında talep edilen açık işler meslekler bazında özetlenmiştir.

Tablo 2: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	AÇIK İŞ	MESLEK	AÇIK İŞ
Konfeksiyon İşçisi	2.994	Müşteri Temsilcisi	562
Beden İşçisi (genel)	2.360	Beden İşçisi (genel)	443
Makineci (dikiş)	438	Veri Giriş Kontrol İşletmeni	362
Sebze Yetiştirme İşçisi (topraksız tarım)	200	Güvenlik Görevlisi	165
Büro Memuru (genel)	142	Elektrik Teknikeri	156
Garson (servis elemanı)	129	Satış Danışmanı	136
Satış Temsilcisi / plasiyer	114	Elektrik tesisatı ve pano montörü teknisyeni/elektrik teknisyeni	101
Yapı Yalıtımcısı	103	Temizlik Görevlisi	80
Temizlik Görevlisi	102	Büro Memuru (genel)	78
Döşeme Ve Duvar Kaplamacısı	100	Ön Muhasebeci	76
Diğer Meslekler	3.205	Diğer Meslekler	1.488
Toplam	**9.887**	**Toplam**	**3.647**

Kaynak:İŞKUR

Açık işlerde talep edilen ilk on meslek bazında incelendiğinde 2013 yılında ilk sırada Konfeksiyon İşçisi olmasına karşın 2014 ilk sekiz ayında bu meslekle ilgili açık iş sayısında ciddi bir azalma olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (genel) mesleğinde açık işler ise her iki dönemde de ilk iki de yer almaktadır. Özellikle 2014 yılı ilk sekiz ayında tekstil alanıyla ilgili açık iş sayısında çok fazla düşüş olduğu gözlenmektedir.

İŞE YERLEŞTİRMELER

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü 2013 yılı ve 2014 ilk sekiz ayında işe yerleştirilenlerin meslekleri bazında özetleme yapılmıştır.

Tablo 3: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME	MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME
Beden İşçisi (genel)	2.192	Beden İşçisi (genel)	3.272
Büro Memuru (genel)	111	Veri Giriş Kontrol İşletmeni	329
Müşteri Temsilcisi	78	Güvenlik Görevlisi	112
Konfeksiyon İşçisi	75	Elektrik tesisatı ve pano montörü teknisyeni/elektrik teknisyeni	104
Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı	45	Müşteri Temsilcisi	60
Temizlik Görevlisi	40	Elektrik Teknikeri	48
Aşçı	36	Büro Memuru (genel)	38
Garson (servis elemanı)	33	Mobilya Döşeme Ustası	20
Büro Memuru (idari işler)	28	Satış Danışmanı	20
Reyon Görevlisi	27	Ziraat Mühendisi	16
Diğer Meslekler	793	Diğer Meslekler	385
Toplam	**3.458**	**Toplam**	**4.404**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

İşe Yerleştirmeler ilk on meslek bazında incelendiğinde Beden İşçisi (genel) mesleğinin her iki dönemde de ilk sırada olmasının Kurum tarafından geçici istihdama yönelik gerçekleştirilen Toplum Yararına Programların etkisinden kaynaklanmaktadır. Kurumun 2013 yılı işe yerleştirme sayısı 3.458 iken 2014 ilk sekiz ayında rakamın 4.404 çıktığını görebiliriz.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

İŞKUR tarafından mesleki eğitim faaliyetleri, Diyarbakır ili özetinde ele alınmıştır. Eğitimlerdeki amaç işgücü piyasasında vasıfsız kişilere meslek kazandırılması, mesleklerini geliştirmesi veya tecrübesi olmayan kişilerin işbaşı eğitim programlarıyla tecrübe kazanmasına yönelik olarak gerçekleştirilmektedir.

Tablo 4: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*)

KURS TÜRÜ	2014*			
	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
İŞ.YET.KURS/İSTİHDAM GARANTİLİ	7	73	117	190
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI (İEP)	191	193	184	377
UMEM PROJESİ	3	33	51	84
UMEM PROJESİ/İEP	4	17	82	99
GİRİŞİMCİLİK	4	151	66	217
ENGELLİ KURSLARI	5	46	17	63
İŞ.YET.KURS/İSTİHDAM GARANTİSİZ	25	353	239	592
MEK/ÖZEL POLİTİKA	3	80	0	80
Toplam	**241**	**946**	**756**	**1.702**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu tarafından İl genelinde toplamda 241 kurs açılmıştır. Düzenlenen kurslardan 1.702 kişi faydalanmış olup; bunların 756'sı kadın, 946'sı erkektir. İşbaşı eğitim programlarından 377 kişi faydalanmış bunların 184'ü kadın, 193 erkektir. İstihdam garantili kurslardan 190 kişi faydalanmış bunların 117'si kadın, 73 ise erkektir. Engelli kişilere yönelik açılan 5 kurstan 17'si kadın, 46'sı erkek toplamda 63 kişi faydalanmıştır.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

4447 İşsizlik Sigortası Kanunu hükümleri gereği işini kaybeden kişilere gerekli şartları taşımaları ve Kuruma başvuruları halinde işsizlik maaşı bağlanmaktadır. Son üç yıl içinde 600 prim günü olanlara 6 ay, 900 günü olanlara 8 ay ve 1080 günü olanlara 10 ay maaş ödenmektedir. Diyarbakır ili işsizlik sigortası meslekler bazında ele alınacaktır.

Tablo 5: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2013-2014*)

2013			2014*
MESLEK	İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLER	MESLEK	İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLER
Beden işçisi (genel)	1.418	Beden işçisi (genel)	709
Büro memuru (genel)	472	Büro memuru (genel)	213
Beden işçisi (temizlik)	116	Temizlik görevlisi	65
Şoför (yolcu taşıma)	85	Şoför-yük taşıma	62
Güvenlik görevlisi (silahlı)	85	Beden işçisi (temizlik)	62
Şoför-yük taşıma	84	Şoför (yolcu taşıma)	53
Beden işçisi (inşaat)	73	Aşçı	48
Temizlik görevlisi	67	Muhasebeci	47
Muhasebeci	66	Güvenlik görevlisi	45
Taksi şoförü	64	Ağır kamyon şoförü	42
Diğer Meslekler	2.233	Diğer Meslekler	1.652
Toplam	**4.763**		**2.998**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

Diyarbakır ilinde işsizlik sigortasına başvuranlar ilk on meslek bazında incelendiğinde her iki dönemde de Beden işçisi (genel) mesleğindeki kişilerin işsizlik maaşı alanlar sıralamasında ilk

sırada yer aldıkları görülmektedir. Meslekler sıralamasının her iki döneminde ilk üçte yer alan meslekler incelendiğinde özellikle vasıfsız kişilerin daha çok işini kaybettiğini söyleyebiliriz.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 6" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[6] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Diyarbakır ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın sonuçlarını beş ana başlık altında ve Türkiye genelindeki sonuçlar ile karşılaştırarak incelemek mümkündür. Bu başlıklar işyerlerinin dağılımı, çalışanların dağılımı, açık iş sayıları, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek istihdam beklentisidir.

İŞYERİ VERİLERİ

Diyarbakır İşgücü Piyasası Talep Araştırması çerçevesinde yer alan 2.360 işyeri ile yüz yüze görüşülmüştür. Araştırma kapsamında sadece 10 ve üstü çalışana sahip işyerleri ile görüşme gerçekleşmiş olup, uygulama aşamasında bu tür işyeri olduğu belirtildiği için ziyaret edilen işyerlerinin, bazılarının zaman içerisinde 1-9 aralığında çalışanı olan işyerine dönüşmüş olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 6: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı ve Oranları

SEKTÖRLERE GÖRE İŞYERİ SAYILARI	SAYI	ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	39	1,7%
İmalat	287	12,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4	0,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5	0,2%
İnşaat	716	30,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	592	25,1%
Ulaştırma ve depolama	117	5,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	95	4,0%
Bilgi ve iletişim	21	0,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	29	1,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	7	0,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	78	3,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	164	6,9%
Eğitim	84	3,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	73	3,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	12	0,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	37	1,6%
Genel Toplam	**2.360**	**100%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Araştırma sonucu yüz yüze ziyaret edilen işyerlerinin sektörleri incelendiğinde % 30,3 ile ilk sırada inşaat sektörü yer almaktadır. İkinci sırada % 25,1 ile toptan ve perakende ticaret sektörü ikinci sırada ve % 12,2 ile imalat sektörü üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 7: İşyerlerinin İşyeri Büyüklüğü ve Sektörel Dağılımı

	İŞYERİ SAYILARI				
SEKTÖRLER	1-9	10-49	50-249	250+	G.TOPLAM
Madencilik ve taş ocakçılığı	12	23	4	0	39
İmalat	89	178	19	1	287
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	2	1	0	4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	1	2	0	5
İnşaat	385	276	55	0	716
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	202	362	27	1	592
Ulaştırma ve depolama	37	68	11	1	117
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	29	62	4	0	95
Bilgi ve iletişim	5	16	0	0	21
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	23	0	0	29
Gayrimenkul faaliyetleri	2	4	1	0	7
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	33	42	2	0	78
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	66	54	36	9	164
Eğitim	9	64	10	1	84
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7	56	10	1	73
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	8	2	0	12
Diğer hizmet faaliyetleri	11	24	2	0	37
GENEL TOPLAM	**898**	**1.261**	**188**	**14**	**2.360**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

İşgücü Piyasası Araştırması on ve üzeri çalışanı olan işverenlere yönelik olmasına karşın 898 işyerinin zamanla 1-9 aralığında işçi çalıştıran işyerleri grubuna girmiştir. 10-49 aralığında işçi çalıştıran işveren sayısı 1.261'tir ve bu en çok işverene sahip gruptur. En az işverene sahip grup ise 14 işyeri ile 250 ve üzeri çalışana sahip olan işverenlerdir.

Tablo 8: İşyeri Özellikleri ve Oranı

Özellikler	Sayı	Oran
İŞKUR hizmetinden faydalanan işyeri sayısı	595	25,2%
İŞKUR dan eleman talebi olan işyeri sayısı	468	19,8%
Devlet teşvikinden yararlanan işyeri sayısı	530	22,5%
İhracat yapan işyeri sayısı	155	6,6%
Yabancı ortaklığı olan işyeri sayısı	15	0,6%
Kreşi olan işyeri sayısı	25	1,1%
Servis imkânı olan işyeri sayısı	670	28,4%
Eğitim düzenleyen işyeri sayısı	25	1,1%
Kısmi çalışma yapan işyeri sayısı	79	3,3%
Teşvik alıp işkurdan faydalanan firma sayısı	259	11,0%
10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2.360	100,0%

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Çalışma kapsamında ziyaret edilen 2.360 işverenin % 25,2'si İŞKUR hizmetinden faydalandığını belirtmiştir. İŞKUR dan eleman talebi olan işyeri oranı ise % 19,8'tir. Devlet teşvikinden yararlanan işyeri oranı ise % 22,5'tir. Servis imkanı olduğunu belirten işveren oranı ise % 28,4'tür. Çalışma kapsamında ziyaret edilen işyerlerinin özellikle eğitim düzenleme, kısmi çalışma yapma, kreş imkânları ve yabancı ortaklık oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 9: Sektörlere göre İŞKUR'dan Faydalanma Oranları

Sektörler	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyeri Sayısı	Genel Toplam	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	9	39	22,2%
İmalat	100	287	34,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	4	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	5	60,0%
İnşaat	104	716	14,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	169	592	28,5%
Ulaştırma ve depolama	14	117	11,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	28	95	29,2%
Bilgi ve iletişim	13	21	62,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	29	10,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	2	7	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	17	78	21,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	56	164	34,2%
Eğitim	25	84	30,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	35	73	47,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	12	16,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	13	37	35,3%

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Diyarbakır'da Kurum hizmetlerinden sayısal olarak en çok faydalanan 169 işyeri ile Toptan ve perakende ticaret sektörü ilk sırada, 104 işyeri ile inşaat sektörü ikinci sırada ve imalat sektörü 100 işyeri ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Kurum hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin oransal olarak ele alındığında % 62,5 Bilgi ve iletişim sektörü ilk sırada yer almaktadır. % 60,0 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü ikinci sırada yer alırken, % 50,0 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 10: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Sayısı ve Yüzdesi

Sektörler	İşyeri Sayısı	İhracaat Yapan İşyeri Sayısı	Oran	İhracaat Yapan Firmaların Kendi İçindeki Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	39	10	25,6%	6,5%
İmalat	287	70	24,4%	45,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4	0	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5	1	20,0%	0,6%
İnşaat	716	17	2,4%	11,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	592	41	6,9%	26,6%
Ulaştırma ve depolama	117	5	4,3%	3,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	95	1	1,1%	0,6%
Bilgi ve iletişim	21	0	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	29	1	3,4%	0,6%
Gayrimenkul faaliyetleri	7	0	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	78	3	3,8%	1,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	164	3	1,8%	1,9%
Eğitim	84	1	1,2%	0,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	73	0	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	12	0	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	37	1	2,7%	0,6%
Genel Toplam	**2.360**	**154**	**6,5%**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

İşverenlerin % 6,5'i ihracat yaptığı görülmektedir. İhracat yapan firmalar arasından en çok ihracat payına % 45,5 ile imalat sektörü ilk sırada yer almaktadır. % 26,6 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü ikinci sırada yer alırken, İnşaat sektörü % 11,0 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 11: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı ve Oranı

Sektörler	İşyeri sayısı	Part time çalışma yapan işyeri sayısı	Sektördeki oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	39	1	2,6%
İmalat	287	10	3,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4	1	25,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5	0	0,0%
İnşaat	716	9	1,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	592	23	3,9%
Ulaştırma ve depolama	117	5	4,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	95	5	5,3%
Bilgi ve iletişim	21	3	14,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	29	1	3,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	7	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	78	2	2,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	164	2	1,2%
Eğitim	84	6	7,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	73	8	11,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	12	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	37	1	2,7%
Genel Toplam	**2.360**	**77**	**3,3%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Part time çalışma yapan işverenlerin % 25,0 Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe ilk sırada, ikinci sırada % 14,3 ile Bilgi ve iletişim sektörü ve % 11,0 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü üçüncü sırada yer almaktadır. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörleri part time çalışma yapmamaktadır.

Tablo 12: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı ve Oranı

Sektörler	Mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı	İşyeri sayısı	Mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı oranı	Mevsimlik işçi çalıştıranların kendi içindekilerin oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	4	39	10,3%	2,8%
İmalat	46	287	16,0%	31,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	4	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	5	0,0%	0,0%
İnşaat	47	716	6,6%	32,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	22	592	3,7%	15,2%
Ulaştırma ve depolama	2	117	1,7%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5	95	5,3%	3,4%
Bilgi ve iletişim	0	21	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	29	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	7	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	78	1,3%	0,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12	164	7,3%	8,3%
Eğitim	5	84	6,0%	3,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	73	1,4%	0,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	12	0,0%	0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	37	0,0%	0%
Genel Toplam	**145**	**2.360**	**6,1%**	**100%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Mevsimlik çalışma yapan işverenlerin sıralamasında % 32,4 İnşaat sektöründe ilk sırada, ikinci sırada % 31,7 ile İmalat sektörü ve % 15,2 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü üçüncü sırada yer almaktadır. Diyarbakır'da işverenlerin yaklaşık % 6'1'i mevsimlik işçi çalıştırmaktadır.

Tablo 13: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	52,8%	19,4%	13,9%	13,9%	0,0%	0,0%	1,7%
İmalat	24,5%	36,1%	15,2%	10,0%	6,3%	7,8%	12,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	20,0%	60,0%	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,2%
İnşaat	47,3%	29,8%	8,0%	8,5%	4,7%	1,6%	30,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	19,7%	35,2%	20,6%	14,1%	5,1%	5,3%	25,1%
Ulaştırma ve depolama	27,5%	24,5%	16,7%	18,6%	4,9%	7,8%	5,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	29,2%	16,9%	22,5%	20,2%	4,5%	6,7%	4,0%
Bilgi ve iletişim	37,5%	31,3%	18,8%	6,3%	6,3%	0,0%	0,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	14,3%	42,9%	3,6%	7,1%	3,6%	28,6%	1,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	66,7%	16,7%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	0,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	58,6%	25,7%	7,1%	4,3%	1,4%	2,9%	3,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	25,0%	53,9%	12,5%	6,6%	1,3%	0,7%	6,9%
Eğitim	30,1%	48,2%	8,4%	8,4%	1,2%	3,6%	3,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	28,4%	64,2%	3,0%	1,5%	0,0%	3,0%	3,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	50,0%	25,0%	8,3%	0,0%	16,7%	0,0%	0,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	14,7%	32,4%	5,9%	23,5%	11,8%	11,8%	1,6%
Genel Toplam	**32,6%**	**34,5%**	**13,3%**	**10,8%**	**4,6%**	**4,3%**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Kuruluş yıllarına göre işyerleri incelendiğinde işyerlerinin % 67,1 kuruluş yaşlarının on yıldan daha az olduğu, 0-4 yıl aralığında özellikle Gayrimenkul faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, İnşaat sektörlerinin yüksek bir orana sahip olduğu görülecektir. Diyarbakır'da yirmi beş yıl ve üzeri kuruluş yaşına sahip işyerlerinin oranı % 4,3'tür. Yirmi beş yıl ve üzeri işyeri aralığında en yüksek orana % 28,6 Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü ilk sırada yer almaktadır

MEVCUT İSTİHDAM

Diyarbakır ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması'ndan elde edilen verilerden bir grubu da görüşülen işyerlerinde mevcut istihdam sayılarıyla ilgilidir. Diyarbakır iline özel işgücü piyasası verilerinin azlığı göz önüne alındığında, çalışanların dağılımı hakkındaki bu veriler aslında işgücü piyasasını arz yönünden değerlendirmek açısından da önemlidir. Bu bölümde sonuçlar değerlendirilirken Tarım ve Kamu işyerlerinin ve 1-9 arası tüm sektörlerde işyerlerinin araştırma kapsamında olmadığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 14: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı ve Oranları

Sektör	Çalışan Sayısı	Oran
İnşaat	12.210	23,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve	9.622	18,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9.439	17,8%
İmalat	6.574	12,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3.383	6,4%
Ulaştırma ve depolama	2.966	5,6%
Eğitim	2.512	4,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.686	3,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.132	2,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1.117	2,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	710	1,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	396	0,7%
Bilgi ve iletişim	336	0,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	301	0,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	205	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	166	0,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	160	0,3%
Genel Toplam	**52.915**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Araştırma kapsamında ziyaret edilen işyerlerinde en fazla çalışanı olan % 23,1 ile inşaat sektörü ilk sırada, % 18,2 ile Toptan ve perakende ticaret ikinci sırada, % 17,8 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve % 12,4 ile İmalat sektörü dördüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 15: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı ve Oranları

Sektörler	Çalışan Sayısı	İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.132	39	3,4%
İmalat	6.574	287	4,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	205	4	2,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	166	5	3,0%
İnşaat	12.210	716	5,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	9.622	592	6,2%
Ulaştırma ve depolama	2.966	117	3,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.686	95	5,6%
Bilgi ve iletişim	336	21	6,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	396	29	7,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	160	7	4,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1.117	78	7,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9.439	164	1,7%
Eğitim	2.512	84	3,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3.383	73	2,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	301	12	4,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	710	37	5,2%
Genel Toplam	**52.915**	**2.360**	**4,5%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

İşyerlerinin sektörel ortalama çalışan sayıları incelendiğinde 52.915 çalışan tespit edilmiş ve toplam 2.360 işyerinin başına % 4,5 çalışan düştüğü görülmektedir. İşletme başına en fazla çalışan % 7,3 ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü ilk sırada, % 7,0 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü ikinci sırada ve % 6,3 ile Bilgi ve iletişim sektörü üçüncü sırada yer almaktadır. İşletme başına en az çalışanı olan sektörler ise, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri olarak görünmektedir.

Tablo 16: Çalışanların Cinsiyete Göre Sektörel Sayısal Dağılımı

Sektörlere ve cinsiyete göre çalışan sayıları	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.111	21	1.132
İmalat	5.663	911	6.574
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	167	38	205
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	161	5	166
İnşaat	11.730	480	12.210
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	8.195	1.427	9.622
Ulaştırma ve depolama	2.912	54	2.966
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.509	177	1.686
Bilgi ve iletişim	278	58	336
Finans ve sigorta faaliyetleri	246	149	396
Gayrimenkul faaliyetleri	155	5	160
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	935	182	1.117
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7.949	1.490	9.439
Eğitim	1.568	944	2.512
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.770	1.614	3.383
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	257	44	301
Diğer hizmet faaliyetleri	548	161	710
Genel Toplam	**45.156**	**7.759**	**52.915**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Çalışma kapsamında tespit edilen 52.915 çalışanın % 85,3'ü erkek ve % 14,7'si kadın olarak görülmektedir. Diyarbakır'da erkek istihdamın oldukça fazla olduğu ve kadınların istihdamının Türkiye ortalamasının çok altında olduğu tespit edilmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe erkek ve kadın çalışan sayısının bir birine oldukça yakın olması görülmektedir.

Tablo 17: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılımı

Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	98,2%	1,8%	2,1%
İmalat	86,1%	13,9%	12,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	81,5%	18,5%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	97,0%	3,0%	0,3%
İnşaat	96,1%	3,9%	23,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	85,2%	14,8%	18,2%
Ulaştırma ve depolama	98,2%	1,8%	5,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	89,5%	10,5%	3,2%
Bilgi ve iletişim	82,8%	17,2%	0,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	62,3%	37,7%	0,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	97,1%	2,9%	0,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	83,7%	16,3%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	84,2%	15,8%	17,8%
Eğitim	62,4%	37,6%	4,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	52,3%	47,7%	6,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	85,4%	14,6%	0,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	77,3%	22,7%	1,3%
Genel Toplam	**85,3%**	**14,7%**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Çalışanların cinsiyetine göre incelemesinde erkek çalışan oranı tüm sektörlerde kadınlardan daha fazla orana sahiptir. Kadınlar en çok İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri ve Eğitim sektörlerinde istihdam edilmektedir. Erkeklerin en fazla edildiği sektörler ise Madencilik ve taş ocakçılığı, Ulaştırma ve depolama ve Gayrimenkul faaliyetleridir. Diyarbakır'da her çalışan 100 kişiden 85'i erkek ve 15'i kadın olarak görünmektedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe ise kadın ve erkek çalışanlarının oranı bir birine oldukça yakındır.

Tablo 18: Çalışanların Meslek Gruplarına Göre ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek gruplarına göre çalışan sayısı	Erkek	Kadın	Toplam
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	1.707	1.159	2.866
Hizmet ve satış elemanları	7.639	1.456	9.095
Nitelik gerektirmeyen meslekler	10.534	1.982	12.516
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	301	0	301
Profesyonel meslek mensupları	3.380	1.697	5.077
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	8.801	203	9.004
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	3.588	740	4.328
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	7.925	405	8.330
Yöneticiler	1.281	118	1.398
Genel Toplam	**45.156**	**7.759**	**52.915**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Çalışanlar meslek gruplarına göre incelendiğinde Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu hem kadınlarda hem de erkeklerde en fazla çalışana sahip grup olarak görünmektedir. Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda hiç kadın çalışan bulunmamaktadır.

Grafik 2: Çalışanların Meslek Gruplarına Göre ve Cinsiyete Göre Dağılım Oranları

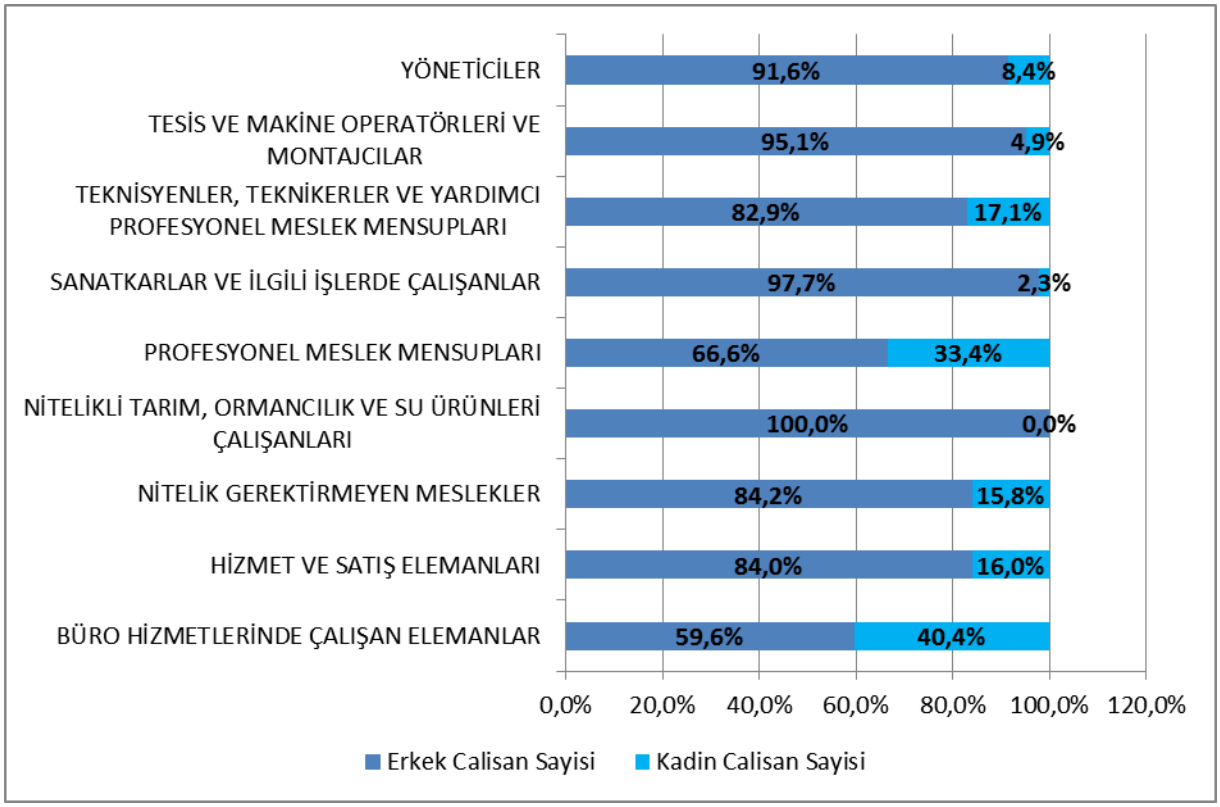

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Meslek gruplarına göre cinsiyet esaslı grafik incelendiğinde istihdamı dezavantajlı olan grupta yer alan kadınların en çok istihdam edildiği meslek grupları sırası ile Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar % 40,4 ile ilk sırada, Profesyonel meslek mensupları % 33,4 ile ikinci sırada ve Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek grubu % 17,1 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Erkeklerin en fazla istihdam edildiği meslek grupları ise % 100 ile Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ilk sırada, % 95,1 ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ikinci sırada ve % 91,6 ile Yöneticiler meslek grubu üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 19: Cinsiyete Göre En Çok Çalışılan Meslekler

Genel	Erkek	Kadın
Temizlik görevlisi	Temizlik görevlisi	Temizlik görevlisi
Güvenlik görevlisi	Güvenlik görevlisi	Sekreter
Beden işçisi (inşaat)	Beden işçisi (inşaat)	Muhasebeci
Şoför (yolcu taşıma)	Şoför (yolcu taşıma)	Büro memuru (genel)
Ağır kamyon şoförü	Ağır kamyon şoförü	Güvenlik görevlisi
Muhasebeci	Güvenlik görevlisi (silahsız)	Aşçı
Güvenlik görevlisi (silahsız)	Beden işçisi (genel)	Tıbbi dokümantasyoncu ve sekreter
Beden işçisi (genel)	Servis şoförü (okul)	Çocuk bakıcısı/çocuk bakım elemanı
Satış temsilcisi / plasiyer	Satış temsilcisi / plasiyer	Satış danışmanı
Servis şoförü (okul)	Şoför-yük taşıma	Satış temsilcisi / plasiyer

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Diyarbakır ilinde en çok çalıştırılan meslekler tablosu incelendiğinde kadın ve erkekler mesleğinde Temizlik görevlisi mesleği ilk sırada yer almakta, bunun nedeni özellikle kamu kurumlarının temizlik ve yardımcı destek hizmetlerini taşeron firmalar aracılığıyla sağlamasından kaynaklanmaktadır. Kadınlar istihdam edildiği ilk üç meslek Temizlik görevlisi, Sekreter, Muhasebeci mesleğidir. Erkekler de ise Temizlik görevlisi, Güvenlik görevlisi ve Beden işçisi (inşaat) meslekleridir.

AÇIK İŞ VERİLERİ

İşgücü Piyasası Araştırması çalışmasında görüşülen işyerlerine açık iş sayısı, eleman temininde güçlük çekilen meslekler, bu mesleklerin karşılanma yolları vb. ile ilgili sorular sorulmuştur.

Açık işler işyerlerinin o günün şartlarında fiilen ihtiyaç duyduğu eleman sayısını ifade etmektedir.

Tablo 20: Açık İşlerin Sektörel Dağılımı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılım	Açık İş Oranı 2014	Açık İş Oranı 2013
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	0,7%	0,3%	1,1%
İmalat	118	24,1%	1,8%	2,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	15	3,0%	0,1%	1,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	237	48,2%	2,4%	4,0%
Ulaştırma ve depolama	3	0,7%	0,1%	0,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10	2,0%	0,6%	3,5%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	2,6%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	1,8%	0,8%	4,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	60	12,3%	0,6%	0,3%
Eğitim	6	1,2%	0,2%	0,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21	4,2%	0,6%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	9	1,8%	1,2%	3,9%
Genel Toplam	**491**	**100,0%**	**0,9%**	**1,9%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Diyarbakır'da yapılan İşgücü Piyasası Araştırması açık iş oranları tespit edilmiştir, 2013 yılı araştırması ile 2014 çalışması açık iş oranında % 1,0'lık olumsuz fark olduğu görülmektedir. 2013 yılı araştırma çalışmasında 1.069 açık iş olmasına karşın 2014 yılı araştırmasında 491 açık iş tespit edilmiştir.

2013 yılında açık iş oranı %1,9 iken 2014 yılında bu oran % 0,9 olarak gerçekleşmiştir. 2014 ve 2013 yıllarında en fazla açık iş oranına Toptan ve perakende ticaret sektörü sahiptir.

Tablo 21: Cinsiyete Göre Açık İş Oranı

Cinsiyet	Açık Is Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık iş oranı
Kadın	145	7.759	1,8%
Erkek	82	45.156	0,2%
Genel Toplam	**491**	**52.915**	**0,9%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Cinsiyete göre açık iş oranlarında kadın oranı erkek oranından % 1,6 daha fazladır. Bu tabloda cinsiyete farketmez diyen işyerleri dikkate alınmadığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 22: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	Toplam işyeri sayısı	Açık iş veren işyeri sayısı	Açık iş verme oranı 2014	Açık iş verme oranı 2013
Madencilik ve taş ocakçılığı	39	1	2,8%	5,4%
İmalat	287	11	3,7%	12,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4	0	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5	0	0,0%	0,0%
İnşaat	716	8	1,1%	4,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	592	37	6,2%	14,4%
Ulaştırma ve depolama	117	2	2,0%	4,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	95	4	4,5%	5,4%
Bilgi ve iletişim	21	0	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	29	0	0,0%	11,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	7	0	0,0%	10,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	78	4	5,7%	14,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	164	5	3,3%	5,3%
Eğitim	84	4	4,8%	4,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	73	12	16,4%	14,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	12	0	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	37	2	5,9%	17,9%
Genel Toplam	**2.360**	**91**	**3,9%**	**9,3%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Sektörlere göre açık iş verme oranları incelendiğinde 2014 yılındaki araştırmada tespit edilen oranın 2013 yılında araştırma sonucu tespit edilen orandan daha düşük olduğu görülmektedir. 2014 yılında en yüksek açık iş verme oranı İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü iken 2013 yılında Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe gerçekleşmiştir.

Tablo 23: Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranları

Sektörler	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	G.Topl
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,8%
İmalat	9,1%	2,1%	2,4%	0,0%	5,9%	0,0%	3,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	1,3%	1,1%	0,0%	1,9%	0,0%	0,0%	1,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	5,6%	6,2%	8,0%	2,6%	7,1%	10,3%	6,2%
Ulaştırma ve depolama	3,6%	0,0%	5,9%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7,7%	0,0%	0,0%	5,6%	0,0%	16,7%	4,5%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,9%	5,6%	0,0%	33,3 %	0,0%	0,0%	5,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	6,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%
Eğitim	8,0%	5,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21,1 %	16,3 %	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	16,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	25,0%	0,0%	5,9%
Toplam	**3,8%**	**4,1%**	**4,5%**	**2,1%**	**4,0%**	**4,2%**	**3,9%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Kuruluş yaşı büyüklüğüne göre işverenlerin açık iş verme durumu incelendiğinde 10-14 yıl arasında olan işyerlerinin açık iş verme oranı ilk sırada yer alırken, bu grubu 5-9 yıl arasında olan işyerleri izlemektedir. En az açık iş verme oranına sahip olan işyerleri 15-19 yıl arasında olan işyerleridir.

Tablo 24: Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Toplam Açık İş Sayısı	İş Arama Kanalları				
Sektör	İŞKUR aracılığıyla	Gazet e-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
İmalat	45,9%	63,1%	64,9%	9,9%	9,9%
İnşaat	61,5%	15,4%	23,1%	15,4%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	18,7%	24,2%	92,2%	3,2%	0,5%
Ulaştırma ve depolama	33,3%	0,0%	66,7%	66,7%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	55,6%	22,2%	77,8%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	75,0%	0,0%	12,5%	25,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10,7%	5,4%	3,6%	89,3%	0,0%
Eğitim	33,3%	16,7%	66,7%	16,7%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15,8%	10,5%	78,9%	36,8%	10,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

İŞKUR üzerinden personel talebinde bulunan sektörler incelendiğinde % 75,0 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü ilk sırada, % 61,5 ile İnşaat sektörü ikinci sırada, % 55,6 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü üçüncü sırada yer alarak izlemektedir.

Akraba –eş dost kanalını en fazla % 92,2 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü kullanmaktadır. Bu sektörü % 78,9 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü izlemektedir.

İnternet sosyal medya kanalını en fazla % 89,3 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü kullanmaktadır. Bu sektörü % 66,7 ile Ulaştırma ve depolama sektörü izlemektedir.

Tablo 25: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	3	0	0,0%	100,0%	0,0%	3
İmalat	85	18	15	72,1%	15,3%	12,6%	118
İnşaat	1	9	5	7,7%	61,5%	30,8%	15
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	36	35	166	15,1%	14,6%	70,3%	237
Ulaştırma ve depolama	3	0	0	100,0 %	0,0%	0,0%	3
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2	3	4	22,2%	33,3%	44,4%	10
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	1	7	12,5%	12,5%	75,0%	9
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	4	54	3,6%	7,1%	89,3%	60
Eğitim	3	1	2	50,0%	16,7%	33,3%	6
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11	4	5	52,6%	21,1%	26,3%	21
Diğer hizmet faaliyetleri	0	3	5	0,0%	37,5%	62,5%	9
Toplam	**145**	**82**	**264**	**29,5%**	**16,8%**	**53,7%**	**491**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Açık işlerin cinsiyete göre dağılımında kadınlarda oran % 29,5 iken, aynı oran erkeklerde % 16,8 olarak görünmektedir. Farketmez diyen işverenlerin oranı ise % 53,7 olarak tespit edilmiştir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki açık iş talepleri erkeklerden oluşmakta iken, Ulaştırma ve depolama sektöründeki açık işlerin sadece kadınlardan oluşması dikkat çekmektedir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı Dağılımları

Meslekler	Toplam Açık İş	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Dağılımı 2014	Açık İş Dağılımı 2013	Açık İş Oranı 2014	Açık İş Oranı 2013
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	18	9.004	3,8%	3,1%	0,2%	1,3%
Hizmet ve satış elemanları	124	9.095	25,3%	15,5%	1,3%	1,8%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	14	8.330	2,9%	3,4%	0,2%	0,3%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	2	5.077	0,4%	0,3%	0,0%	1,1%
Profesyonel meslek mensupları	35	4.328	7,0%	7,8%	0,8%	1,6%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	207	2.866	42,1%	35,3%	6,7%	3,4%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	34	12.516	6,8%	11,6%	0,3%	2,3%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	56	301	11,4%	21,8%	15,7%	2,7%
Yöneticiler	1	1.398	0,2%	1,1%	0,1%	0,6%
Genel Toplam	**491**	**52.915**	**100,0%**	**100,0%**	**0,9%**	**1,9%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Meslek gruplarına göre açık işler incelendiğinde 2014 yılında en fazla açık iş verme oranı % 42,1 ile Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu ilk sırada, % 25,3 ile Hizmet ve satış elemanları grubu ikinci, % 11,4 ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu izlemektedir. 2013 yılında ise % 35,3 ile Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu ilk sırada, % 21,8 ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu ikinci ve % 15,5 ile Hizmet ve satış elemanları grubu üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 27: Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslekler	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	8	4	7	41,1%	23,6%	35,2%	18
Hizmet ve satış elemanları	15	10	99	12,2%	7,8%	79,9%	124
Nitelik gerektirmeyen meslekler	7	8		46,4%	53,6%	0,0%	14
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0	2	0	0,0%	100,0 %	0,0%	2
Profesyonel meslek mensupları	7	5	22	21,6%	15,7%	62,8%	35
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	69	22	116	33,6%	10,5%	55,9%	207
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	2	13	18	6,2%	38,7%	55,1%	34
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	37	17	2	65,3%	30,9%	3,8%	56
Yöneticiler	0	1	0	0,0%	100,0 %	0,0%	1
Genel Toplam	**145**	**82**	**264**	**29,5%**	**16,8%**	**53,7%**	**491**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ve Yöneticiler meslek gruplarında yer alan açık iş % 100 erkeklerden talep edilmesi ön plana çıkarken, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda kadınların % 65,3 orana sahip olması önemli bir durum olarak kadınlarda öne çıkmaktadır.

Tablo 28: Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı

Meslekler	Genel Toplam	Açık İş Dağılımı
Konfeksiyon işçisi	161	32,9%
Güvenlik görevlisi (silahsız)	54	11,0%
Makineci (dikiş)	32	6,5%
Pazarlamacı	15	3,1%
Satış temsilcisi / plasiyer	15	3,1%
Muhasebeci	12	2,4%
Satış danışmanı	12	2,4%
Garson (servis elemanı)	12	2,4%
El ve makine dikişçisi (genel)	11	2,2%
Komi (garson yardımcısı)	9	1,8%
Elektrikçi (genel)	8	1,6%
Ön muhasebeci	7	1,3%
Akaryakıt satış elemanı (pompacı)	5	1,1%
Kasiyer	5	1,1%
Beton transmikser operatörü	5	1,1%
Kamyonet şoförü	4	0,9%
Sekreter	4	0,9%
Usta öğretici (anaokulu)	4	0,9%
Teknik servis elemanı	4	0,9%
Traktör bakım onarımcısı	4	0,9%
Diğer	106	21,6%
Toplam	**491**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Diyarbakır'da en fazla Konfeksiyon işçisi, Güvenlik görevlisi, Makineci (dikiş), Pazarlamacı, Satış temsilcisi / plasiyer meslekleri en çok açık pozisyonu bulunan meslekler olarak öne çıkmaktadır. En az telep edilen mesleklere baktığımızda Kamyonet şoförü, Sekreter, Usta öğretici (anaokulu), Teknik servis elemanı ve Traktör bakım onarımcısı meşklerinin talep edilen meslekler arasında düşük seviyede yer almaktadır.

Tablo 29: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslekler	Kadın	Erkek	Kadın Oranı	Erkek Oranı
Konfeksiyon işçisi	53	0	36,8%	0,0%
Güvenlik görevlisi (silahsız)	0	0	0,0%	0,0%
Makineci (dikiş)	32	0	22,2%	0,0%
Pazarlamacı	0	2	0,0%	2,6%
Satış temsilcisi / plasiyer	1	9	0,7%	10,5%
Muhasebeci	1	1	0,7%	1,4%
Satış danışmanı	2	1	1,5%	1,3%
Garson (servis elemanı)	2	0	1,5%	0,0%
El ve makine dikişçisi (genel)	11	0	7,4%	0,0%
Komi (garson yardımcısı)	0	0	0,0%	0,0%
Elektrikçi (genel)	0	8	0,0%	9,5%
Ön muhasebeci	3	1	2,2%	1,4%
Akaryakıt satış elemanı (pompacı)	0	3	0,0%	3,9%
Kasiyer	2	0	1,5%	0,0%
Beton transmikser operatörü	0	5	0,0%	6,5%
Kamyonet şoförü	2	2	1,6%	2,6%
Sekreter	3	1	2,3%	1,3%
Usta öğretici (anaokulu)	2	0	1,5%	0,0%
Teknik servis elemanı	0	0	0,0%	0,0%
Traktör bakım onarımcısı	0	4	0,0%	5,2%
Diğer	29	44	20,0%	53,5%
Toplam	**145**	**82**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Cinsiyete farketmez diyen işverenler dikkate alınmadığında, sadece kadınların en fazla talep edildiği meslek Konfeksiyon işçisi mesleğidir. Bu meslekle benzer meslek olan Makineci (dikiş) kadınlarda ikinci sırada yer almaktadır. Erkeklerde Satış temsilcisi / plasiyer ve Elektrikçi (genel) meslekleri ön plana çıkmaktadır.

Tablo 30: Mesleklerin Becerilere Göre En Fazla 20 Mesleğin Dağılımı

Meslekler (%)	Bilgisayar kullanımı (%)	Fazla Mesaiye Kalabilme(%)	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik (%)	Hesap Yapabilme (%)	İletişim ve İfade Yeteneği (%)	İş Ahlakına Sahip Olma (%)	Proje Tabanlı Çalışma (%)	Satış ve Pazarlama Becerisi (%)	Seyahat Edebilme Esnekliği (%)	Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri (%)	Takım Çalışması (%)	Yabancı Dil (%)	Yeterli Mesleki Tecrübe (%)
Konfeksiyon işçisi	0,0	0,0	0,0	0,0	66,9	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	66,9	0,0	100,0
Güvenlik görevlisi (silahsız)	0,0	100,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Makineci (dikiş)	0,0	0,0	33,6	0,0	66,4	33,6	0,0	0,0	0,0	33,6	33,6	0,0	0,0
Pazarlamacı	7,1	7,1	49,7	0,0	35,5	42,6	0,0	85,8	43,2	35,5	0,0	0,0	21,3
Satış temsilcisi / plasiyer	7,2	14,3	71,4	7,2	78,6	71,4	0,0	92,9	57,2	78,6	71,4	0,0	71,4
Muhasebeci	81,5	27,0	36,3	90,9	45,5	45,1	45,5	17,9	17,9	36,0	36,0	17,9	45,0
Satış danışmanı	0,0	18,2	90,9	27,3	72,7	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	27,3	0,0	9,1
Garson (servis elemanı)	0,0	0,0	36,2	0,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
El ve makine dikişçisi (genel)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Komi (garson yardımcısı)	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Elektrikçi (genel)	0,0	0,0	72,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	72,3	0,0	27,7
Ön muhaseb	83,0	17,2	16,5	67,0	16,3	16,3	0,0	0,0	0,0	33,7	0,0	0,0	33,7

eci													
Akaryakıt satış elemanı (pompacı)	0,0	0,0	100,0	40,0	60,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	40,0	0,0	0,0
Kasiyer	40,0	40,0	60,0	80,0	40,0	60,0	0,0	0,0	0,0	40,0	60,0	0,0	40,0
Beton transmikser operatörü	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0
Kamyonet şoförü	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	100,0	0,0	48,5	51,5	51,5	51,5	0,0	51,5
Sekreter	74,5	0,0	0,0	0,0	50,3	24,8	25,0	0,0	0,0	24,8	49,7	0,0	0,0
Usta öğretici (anaokulu	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	50,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0	0,0	50,0
Teknik servis elemanı	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Traktör bakım onarımcısı	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Açık işlerin, talep mesleklerde istenilen beceriler incelendiğinde, Konfeksiyon işçisi mesleğinde işverenler İletişim ve İfade Yeteneği, İş Ahlakına Sahip Olma, Takım Çalışması, Yeterli Mesleki Tecrübe özelliklerini, Güvenlik görevlisi mesleğinde Fazla Mesaiye Kalabilme, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği, Yeterli Mesleki Tecrübe özelliklerini, Pazarlamacı mesleğinde Bilgisayar kullanımı, Fazla Mesaiye Kalabilme, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği, İş Ahlakına Sahip Olma, Satış ve Pazarlama Becerisi, Seyahat Edebilme Esnekliği, Yeterli Mesleki Tecrübe özelliklerine sahip olmaları istenmiştir.

Tablo 31: Mesleklere Göre En Fazla 20 Mesleğin Arama Kanallarının Dağılımı

Meslekler	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Konfeksiyon işçisi	0,0%	33,1%	100,0%	0,0%	0,0%
Güvenlik görevlisi (silahsız)	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Makineci (dikiş)	66,4%	33,6%	33,6%	0,0%	0,0%
Pazarlamacı	0,0%	64,5%	35,5%	21,9%	0,0%
Satış temsilcisi / plasiyer	85,7%	71,4%	92,8%	14,3%	0,0%
Muhasebeci	72,8%	54,0%	72,5%	17,9%	17,9%
Satış danışmanı	9,1%	0,0%	72,7%	18,2%	0,0%
Garson (servis elemanı)	18,1%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
El ve makine dikişçisi (genel)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Komi (garson yardımcısı)	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Elektrikçi (genel)	72,3%	0,0%	27,7%	0,0%	0,0%
Ön muhasebeci	66,3%	0,0%	66,5%	0,0%	16,5%
Akaryakıt satış elemanı (pompacı)	60,0%	0,0%	80,0%	0,0%	0,0%
Kasiyer	0,0%	80,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Beton transmikser operatörü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kamyonet şoförü	48,5%	0,0%	100,0%	51,5%	0,0%
Sekreter	75,0%	24,8%	49,7%	24,8%	0,0%
Usta öğretici (anaokulu)	50,0%	50,0%	50,0%	50,0%	50,0%
Teknik servis elemanı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Pastane ürünleri satış elemanı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Açık pozisyonu bulunan mesleklerde İŞKUR üzerinden talep edilen meslekler, Makineci (dikiş), Satış temsilcisi / plasiyer, Muhasebeci, Satış danışmanı, Garson (servis elemanı), El ve makine dikişçisi (genel), Elektrikçi (genel), Ön muhasebeci, Akaryakıt satış elemanı, Beton transmikser operatörü, Kamyonet şoförü, Sekreter, Usta öğretici meşkleri ön plana çıkmaktadır.

Grafik 3: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

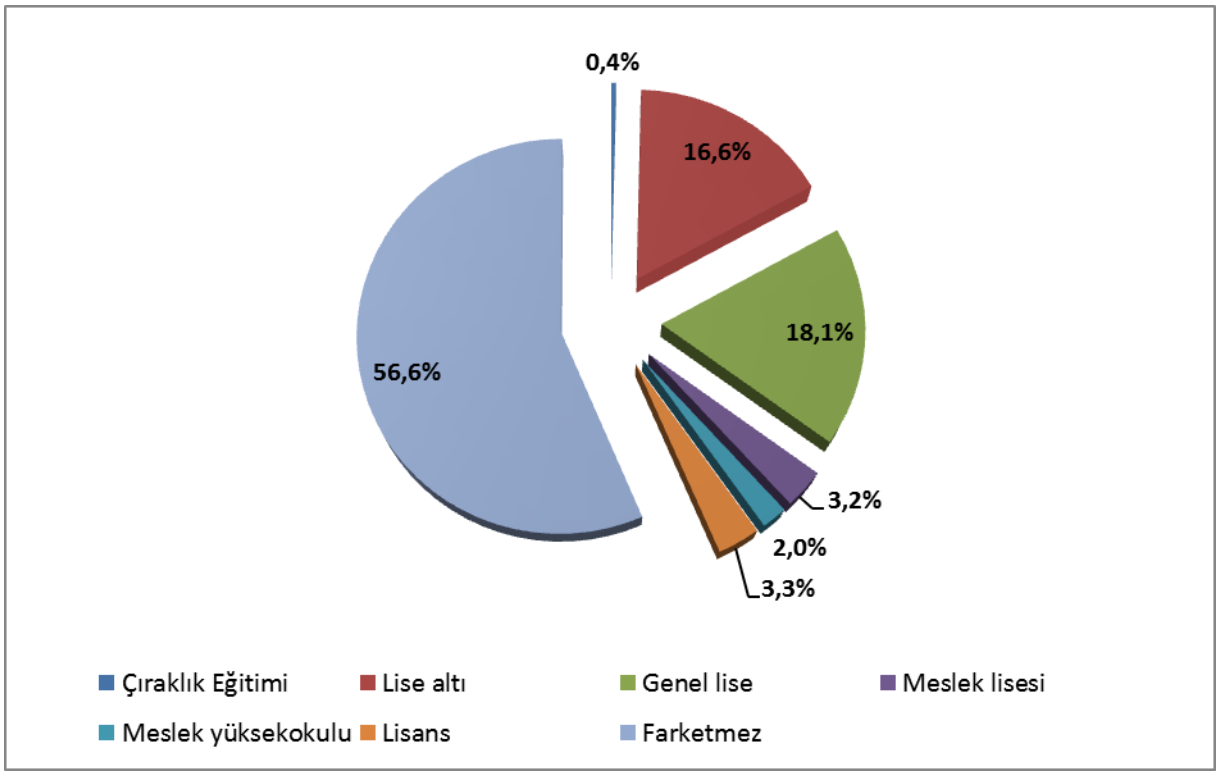

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Açık işler, eğitim durumuna göre incelendiğinde farketmez diyen işverenlerin oranı % 56,6 ile ilk sırada, lise altı açık iş dağılımı ise % 16,6 ile ikinci sırada ve % 18,1 ile genel lise mezunları üçüncü sırada yer almaktadır.

Grafik 4: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

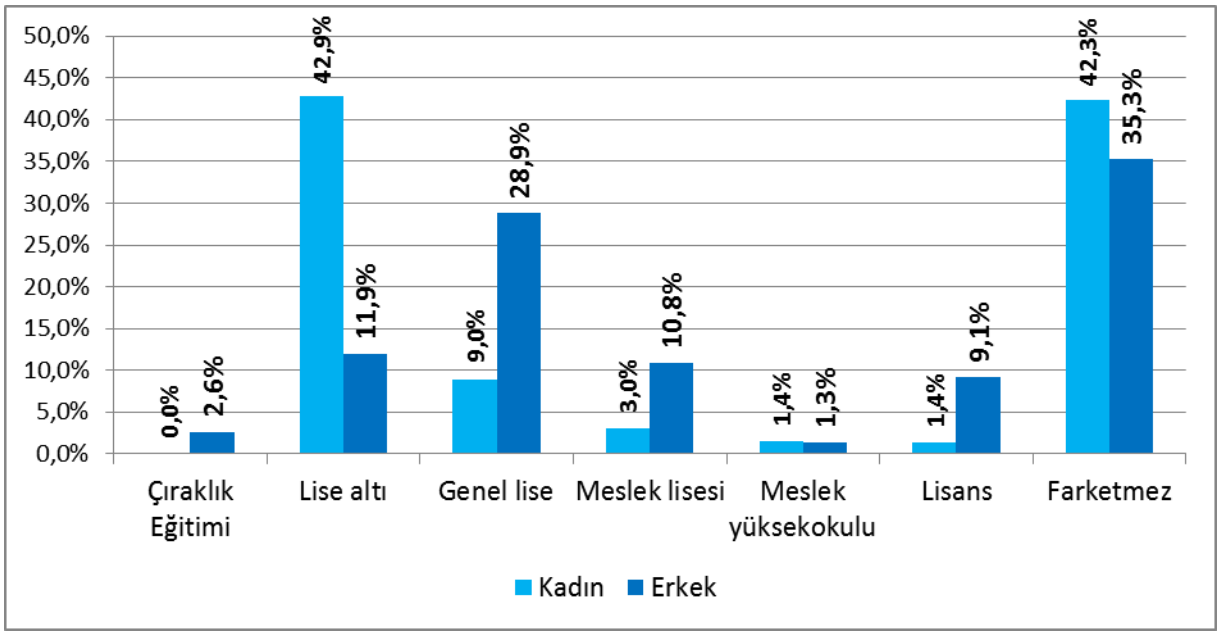

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Cinsiyete göre analizde kadınlarda lise altı oranın yüksek olması öne çıkarken, erkeklerde genel lise mezunları ilk sırada yer almaktadır. Kadınlarda en düşük oran çıraklık eğitiminde iken erkeklerde meslek yüksek okulu mezunlarında görünmektedir.

Tablo 32: Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Lise altı	14,7%	66,7%	91,9%	2,7%	0,0%
Genel lise	45,0%	42,6%	75,5%	14,7%	1,2%
Meslek lisesi	50,7%	14,1%	49,3%	14,1%	14,1%
Meslek yüksekokulu	33,5%	32,3%	54,5%	55,2%	33,0%
Lisans	54,0%	6,7%	52,8%	13,5%	6,7%
Farketmez	23,2%	15,9%	63,1%	23,0%	2,7%
Genel Toplam	**27,7%**	**29,1%**	**69,4%**	**18,1%**	**3,1%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Açık iş arama kanallarında İŞKUR ve internet-sosyal medya üzerinden aramalarda eğitim seviyesi artıkça bu kanalların kullanımı da genel anlamda artmaktadır. Çıraklık eğitimi mezunlarında sadece akraba eş dost kanalının kullanılması görülmektedir. Çıraklık eğitimi hariç diğer tüm eğitim seviyelerinde İŞKUR arama kanalı olarak kullanılmaktadır.

Grafik 5: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

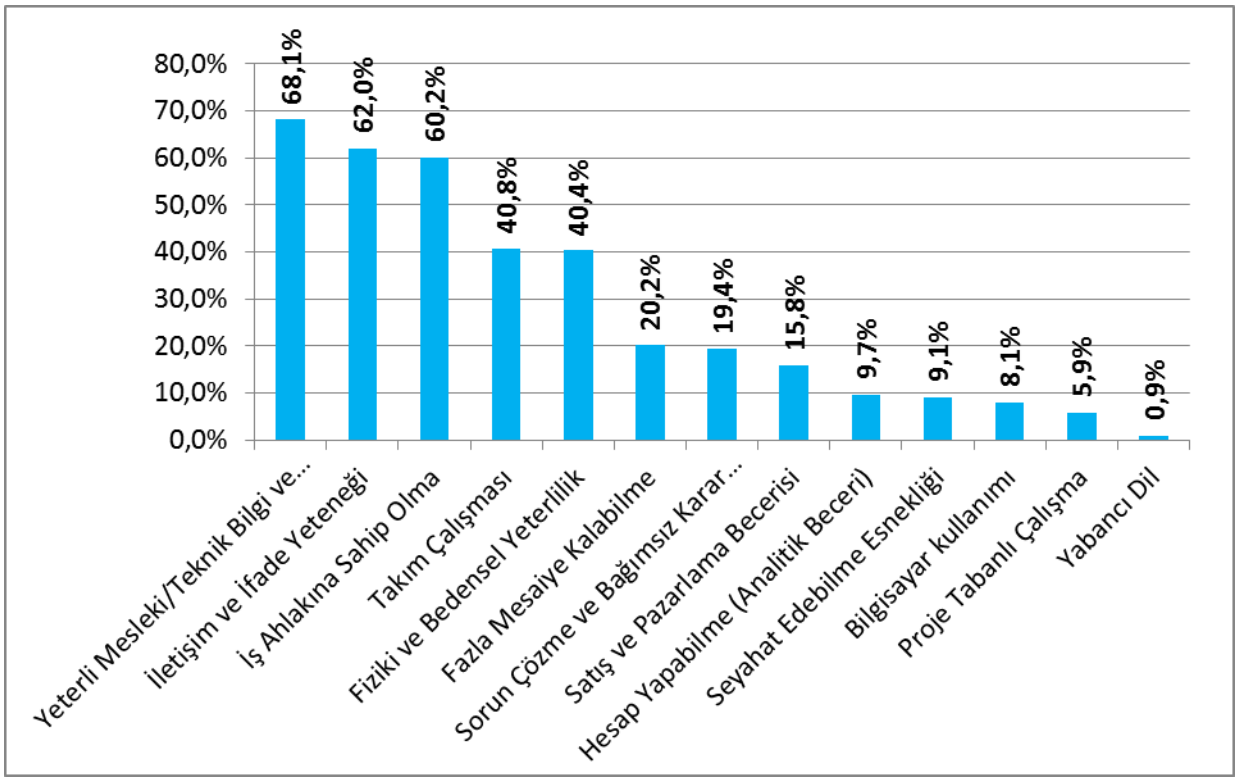

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Açık işlerde istenilen becerilen işverenler için önemlidir. Araştırmada işverenlerimiz özellikle Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği ve İş Ahlakına Sahip Olma sahip olma özelliklerini ağırlıklı olarak istedikleri görünmektedir. Bilgisayar kullanımı, Proje tabanlı çalışma ve Yabancı dil en düşük orana sahip kriterler olarak görünmektedir.

Grafik 6: Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

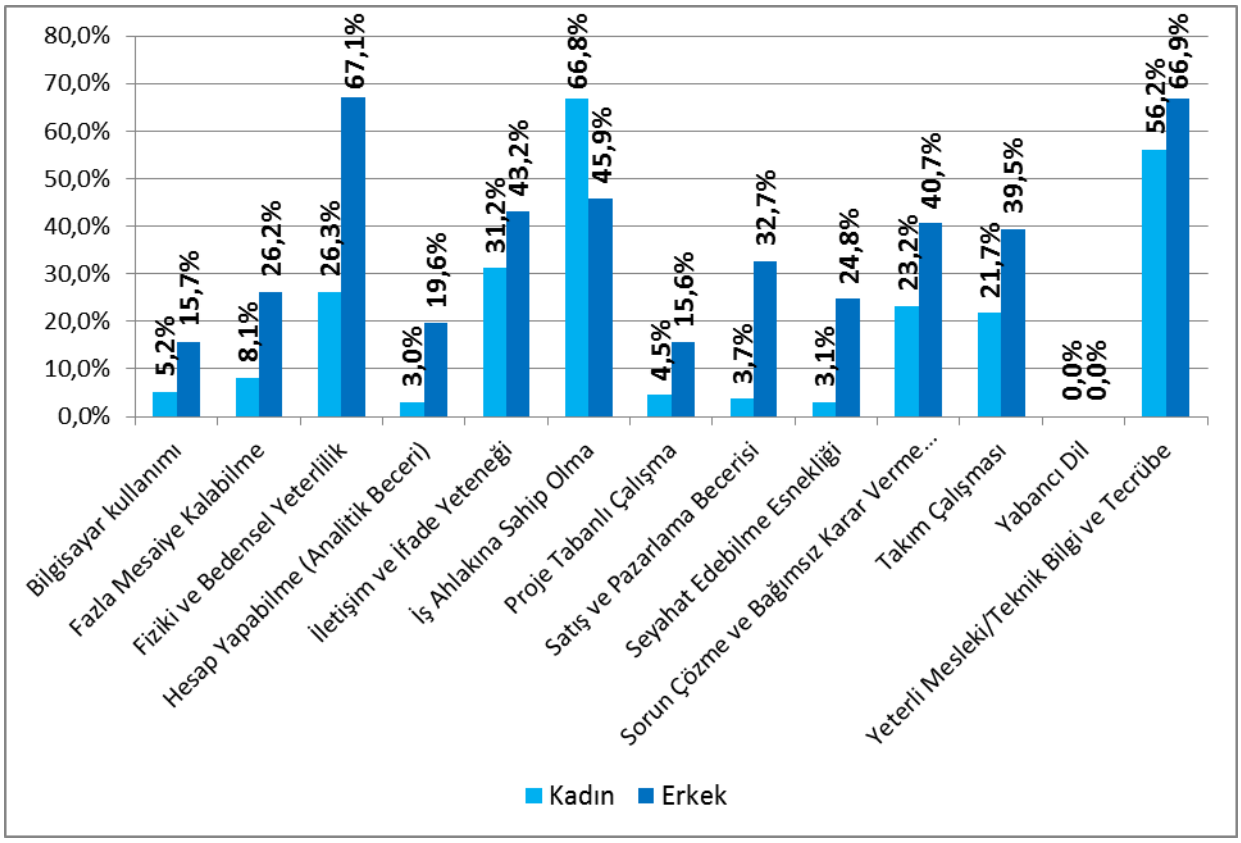

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Açık işlerde talep edilen özellikler incelendiğinde erkeklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve İş Ahlakına Sahip Olma ön palana çıkarken, kadınlarda ise İş Ahlakına Sahip Olma, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve İletişim ve İfade Yeteneği ön plana çıkmaktadır. İş ahlakına sahip olma oranı kadınlarda erkeklere göre daha fazla, diğer tüm özelliklerde erkekler daha fazladır.

Tablo 33: Eğitim Durumunun Becerilere Göre Açık İş Dağılımı

Eğitim Durumu	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Farketmez	Genel Toplam
Bilgisayar kullanımı	0,0%	2,6%	25,6 %	0,0%	66,2%	40,1 %	0,8%	8,1%
Fazla Mesaiye Kalabilme	0,0%	2,6%	17,1 %	21,1%	33,0%	45,4 %	24,5%	20,2%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	0,0%	16,0 %	58,4 %	57,7%	33,0%	61,5 %	40,1%	40,4%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	0,0%	1,3%	22,0 %	0,0%	67,4%	33,8 %	5,4%	9,7%
İletişim ve İfade Yeteneği	0,0%	21,1 %	57,2 %	63,4%	77,8%	39,5 %	76,7%	62,0%
İş Ahlakına Sahip Olma	0,0%	90,7 %	43,8 %	49,3%	32,3%	33,2 %	60,0%	60,2%
Proje Tabanlı Çalışma	0,0%	0,0%	9,7%	21,1%	56,4%	26,4 %	2,7%	5,9%
Satış ve Pazarlama Becerisi	0,0%	4,0%	56,1 %	0,0%	44,1%	13,4 %	6,6%	15,8%
Seyahat Edebilme Esnekliği	0,0%	1,3%	18,4 %	0,0%	33,0%	41,0 %	6,2%	9,1%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	0,0%	2,8%	32,9 %	49,3%	66,9%	53,1 %	14,8%	19,4%
Takım Çalışması	0,0%	0,0%	39,0 %	57,7%	44,8%	33,1 %	53,0%	40,8%
Yabancı Dil	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%	21,9%	6,7%	0,0%	0,9%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	100,0%	72,2 %	54,8 %	49,3%	54,5%	67,7 %	72,5%	68,1%

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Eğitim durumuna göre beceriler incelendiğinde lise altı mezunlarda iş ahlakına sahip olma oranı % 90,7'dir. Yabancı dil özelliğine sahip olma oranı meslek yüksekokulu mezunlarında % 21,9'dur. Proje tabanlı çalışma meslek yüksekokulları mezunlarında % 56,4'tür. Fazla mesaiye kalabilme lisans mezunlarında % 45,4'tür. Çıraklık eğitimi mezunlarında sadece yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe ye sahip olma özelliği istenmiştir. Bilgisayar kullanımı çıraklık eğitimi ve meslek lisesi mezunlarından istenmemiştir.

Grafik 7: Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı

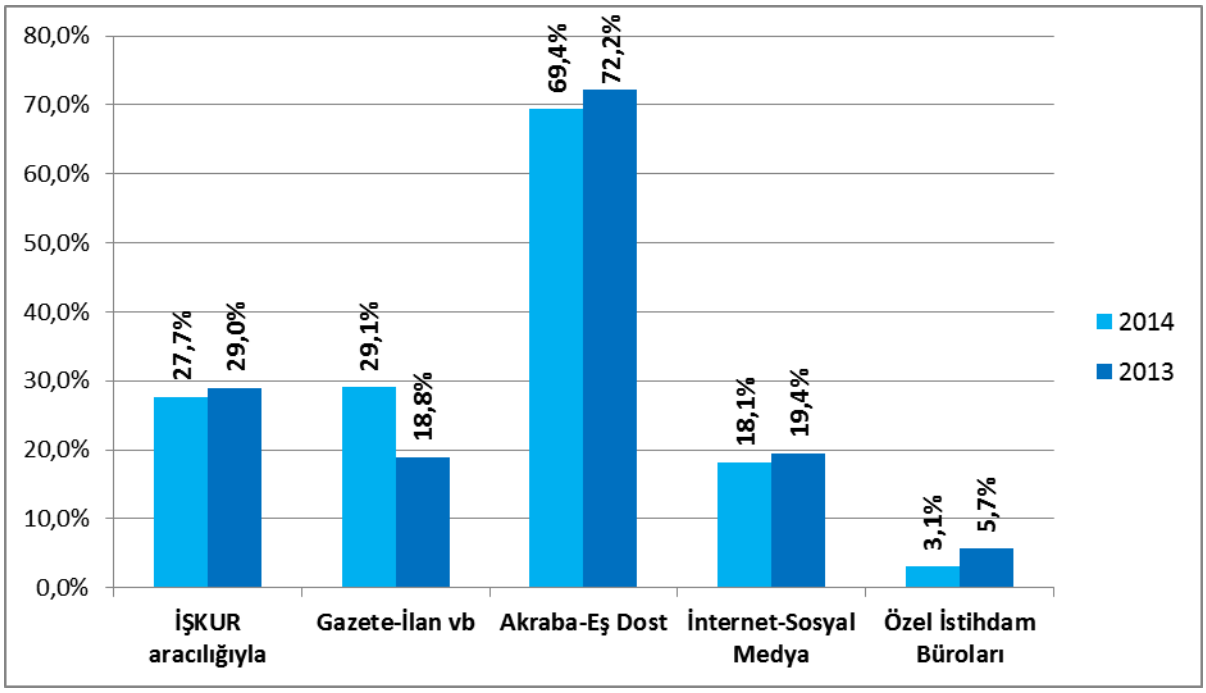

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Açık iş arama kanallarının 2013 ve 2014 yılı karşılaştırmalarına bakıldığında oranların genel anlamada bir birine yakın olduğu görülmektedir. İŞKUR aracılığı, Akraba-Eş dost, İnternet-Sosyal medya ve Özel istihdam büroları kanalları oranlarında bir önceki yıla göre düşüş yaşanmıştır. Gazete-ilan vb. arama kanalı oranında ise bir önceki yıla göre artış görünmektedir.

Tablo 34: Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanalına Göre Dağılımı

Arama Kanalları	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	56,6%	41,7%	46,5%
Gazete-İlan vb	30,3%	21,0%	23,3%
Akraba-Eş Dost	51,8%	64,8%	60,5%
İnternet-Sosyal Medya	17,5%	14,6%	15,2%
Özel İstihdam Büroları	4,3%	3,3%	3,6%

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Teşvikten yararlanan işyerlerinin arama kanallarını kullanma oranlarında İŞKUR aracılığıyla evet % 56,6 ile hayır % 41,7 oranına sahiptir. Genel oranlara baktığımızda Akraba-Eş Dost % 60,5 orana, İŞKUR aracılığıyla %46,5 orana ve Gazete-İlan vb % 23,3 orana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 35: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Arama Kanalları	Evet	Hayır	Genel Toplam	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	90	46	136	23,3%	44,4%	27,7%
Gazete-İlan vb	126	17	143	32,4%	16,7%	29,1%
Akraba-Eş Dost	275	66	341	70,8%	63,9%	69,4%
İnternet-Sosyal Medya	81	8	89	20,9%	7,4%	18,1%
Özel İstihdam Büroları	15		15	3,9%	0,0%	3,1%
Genel Toplam	**388**	**103**	**491**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve açık işi bulunan işyerlerinin hangi arama kanallarına başvurduğu incelendiğinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların % 23,3'nün İŞKUR aracılığıyla, % 70,8 Akraba-Eş Dost aracılığı , % 32,4 Gazete-İlan vb aracılığı ve % 20,9 İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile kullandığı görülmektedir.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan Ve Açık İş Talebi Veren İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Açık İş Dağılımı

Arama Kanalları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı
İŞKUR aracılığıyla	136	27,7%
Gazete-İlan vb	143	29,1%
Akraba-Eş Dost	341	69,4%
İnternet-Sosyal Medya	89	18,1%
Özel İstihdam Büroları	15	3,1%
Genel Toplam	**491**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

İŞKUR hizmetlerinden yararlananların 491 açık işten 136'sını İŞKUR aracılığı ile aradığı bu oran % 27,7 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Akraba-eş dost % 69,4 ile ilk sırada yer alırken, ikinci sırada % 29,1 ile Gazete-ilan vb. kanalı görünmektedir.

Tablo 37: İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı

İşyeri Yaşı(Yıl)	Toplam Acık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş oranı	Açık İş İşveren Sayısı	İşveren Sayısı	Açık İş Verme Oranı
0-4	261	14.546	1,8%	29	769	3,8%
5-9	147	20.024	0,7%	34	814	4,1%
10-14	44	7.565	0,6%	14	313	4,5%
15-19	11	6.212	0,2%	5	255	2,1%
20-24	16	1.815	0,9%	4	107	4,0%
25+	12	2.755	0,4%	4	102	4,2%
Genel Toplam	**491**	**52.915**	**0,9%**	**91**	**2.360**	**3,9%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

İşyeri yaşına göre açık iş oranlarında ilk sırayı yeni kurulan ve yaşı 4 yıldan küçük olan işyerleri % 1,8 ile, ikinci sırada yaşı 5-9 arasında yer alan işyerleri % 0,7 ile, üçüncü sırada yaşı 10-14 arasında olan işyerleri % 0,6 ile yer almaktadır.

Açık iş verme oranlarında 10-14 aralığında olan işyerlerinin % 4,5 ile en çok açık iş bildiren işyerleri olduğu, % 4,2 ile 25+ ve üzeri işyerlerinin ikinci sırada ve % 4,1 ile 5-9 arasında olan işyerlerinin üçüncü sırada olduğu görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamındaki işletmelere 2014 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur. Bu mesleklerin, meslek gruplarına ve sektörlere göre dağılımı ve teminde güçlük çekilme nedenleri araştırma kapsamında sonucu elde edilen veriler ışığında ele alınacaktır. Diyarbakır'da 2014 yılında 2.360 işyerinden % 15,1'i (357 işyeri) eleman temininde güçlük çektikleri belirtilmiştir. Yani Diyarbakır'da her 100 işyerinden 15'i eleman temininde zorluk çekmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen 2.627 kişiye ihtiyaç vardır.

Tablo 38: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (D.Bakır-Türkiye)

TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı				
İl-Türkiye Karşılaştırması	Diyarbakır		Türkiye	
Sektör	Eleman Sayısı	Oran	Eleman Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	18	1,4%	3.295	1,2%
İmalat	334	26,7%	111.361	39,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	0,1%	384	0,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme	0	0,0%	377	0,1%
İnşaat	171	13,7%	34.347	12,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve	392	31,4%	48.979	17,3%
Ulaştırma ve depolama	44	3,5%	9.957	3,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	23	1,8%	21.918	7,8%
Bilgi ve iletişim	12	1,0%	3.631	1,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	4	0,3%	1.305	0,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	1.452	0,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	14	1,1%	8.630	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	69	5,5%	18.839	6,7%
Eğitim	53	4,2%	4.027	1,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	86	6,9%	7.960	2,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7	0,6%	833	0,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	22	1,8%	5.408	1,9%
Genel Toplam	**1.250**	**100,0%**	**282.704**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Yukarıdaki tabloda yer alan bilgiler ışığında temininde güçlük çekilen eleman sayısının % 31,4'ne sahip Toptan ve perakende ticaret sektörü ilk sırada, ikinci sırada % 26,7 ile İmalat sektörü ve üçüncü sırada İnşaat sektörü yer almaktadır.

Türkiye geneli ise en fazla eleman temininde güçlük çeken sektör % 39,4 ile imalat, ikinci sırada Toptan ve perakende ticaret % 17,3 ile ve üçüncü sırada % 12,1 ile İnşaat sektörü yer almaktadır.

Tablo 39: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları

TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı				
Diyarbakır Geçen Yıl Karşılaştırma	2014		2013	
Sektör	Eleman Sayısı	Oran	Eleman Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	18	1,4%	19	0,7%
İmalat	334	26,7%	470	17,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	0,1%	8	0,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%	0	0,0%
İnşaat	171	13,7%	471	17,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	392	31,4%	829	31,6%
Ulaştırma ve depolama	44	3,5%	67	2,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	23	1,8%	146	5,6%
Bilgi ve iletişim	12	1,0%	43	1,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	4	0,3%	12	0,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	8	0,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	14	1,1%	232	8,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	69	5,5%	46	1,8%
Eğitim	53	4,2%	51	1,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	86	6,9%	186	7,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7	0,6%	1	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	22	1,8%	38	1,4%
Genel Toplam	**1.250**	**100,0%**	**2.627**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Diyarbakır'da 2013 yılındaki araştırmada 2.627 elaman temininde güçlük çekilirken bu rakam 2014 yılında 1.250'de kalmıştır. Sektörler bazında incelemede 2014 ve 2013 yılındaki sektörel oranların bir birine genel anlamda fazla uzak olmadığı görülmektedir. Bir önceki tabloda sektörler 2014 sıralaması verilmişti, 2013 yılına ait sektörler sıralamasında 2014 yılı ile aynı durumdadır.

Tablo 40: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranı

Meslek Grupları	TGÇM Eleman Sayısı	TGÇM Eleman Oran	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	26	2,1%	18	0,2%
Hizmet ve satış elemanları	158	12,6%	124	1,3%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	50	4,0%	14	0,2%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	2	0,2%	2	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	173	13,8%	35	0,8%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	341	27,3%	207	6,7%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	222	17,7%	34	0,3%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	277	22,1%	56	15,7%
Yöneticiler	1	0,1%	1	0,1%
Genel Toplam	**1.250**	**100,0%**	**491**	**0,9%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Meslek grubuna göre temininde güçlük çekilen mesleklerin dağılımına bakıldığında, Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları gruplarının eleman temininde en fazla güçlük çeken meslek gruplarıdır.

Yöneticiler, Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ile Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grupları ise eleman temininde en az zorluk çeken meslek grupları olarak görünmektedir.

Tablo 41: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları

SEKTÖRLERE GÖRE Toplam işveren TGÇM İşveren Sayı Ve Oranı			
DİYARBAKIR			
Sektörler	İşveren Sayısı	TGCM İşveren Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	39	6	16,7%
İmalat	287	64	22,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4	1	25,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5		0,0%
İnşaat	716	64	9,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	592	124	21,0%
Ulaştırma ve depolama	117	13	10,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	95	11	11,2%
Bilgi ve iletişim	21	3	12,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	29	2	7,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	7		0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	78	8	10,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	164	8	4,6%
Eğitim	84	15	18,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	73	26	35,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	12	4	33,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	37	9	23,5%
Genel Toplam	**2.360**	**357**	**15,1%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Diyarbakır'da görüşülen 2.360 işverenden % 15,1 (357 işyeri) eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir.

Sektörler bazında incelendiğinde en fazla eleman temininde güçlük çeken sektörler sıralamasında İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü ilk sırada, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü ikinci ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü üçüncü sırada yer almaktadır. en az eleman temininde güçlük çeken meslekler ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri ve İnşaat sektörleri yer almaktadır.

Tablo 42: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranları

Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranı			
Meslek Grupları	Toplam Çalışan Sayısı	Eleman Sayısı	Oran
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	2.866	26	0,9%
Hizmet ve satış elemanları	9.095	158	1,7%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	12.516	50	0,4%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	301	2	0,7%
Profesyonel meslek mensupları	5.077	173	3,4%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	9.004	341	3,8%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	4.328	222	5,1%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	8.330	277	3,3%
Yöneticiler	1.398	1	0,1%
Genel Toplam	**52.915**	**1.250**	**2,4%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen eleman sayısı ile toplam çalışan sayısı karşılaştırıldığında, Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek grubunda temininde güçlük çekilen oranı % 5,1 ile ilk sırada, % 3,8 ile Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ikinci ve % 3,4 ile Profesyonel meslek mensupları meslek grubu üçüncü sırada yer almaktadır.

Meslek gruplarında en az eleman temininde güçlük çeken meslek grupları Yöneticiler meslek grubu % 0,1 ile ilk sırada, % 0,4 ile Nitelik gerektirmeyen meslekler ikinci sırada ve % 0,7 ile Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 43: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımının Geçen Yıl İle Karşılaştırılması

Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımı			
DİYARBAKIR	2014		2013
Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
Pazarlamacı	5,4%	Makineci (dikiş)	7,8%
Konfeksiyon işçisi	5,0%	Konfeksiyon işçisi	6,4%
Makineci (dikiş)	4,6%	Pazarlamacı	2,7%
Güvenlik görevlisi (silahsız)	4,3%	Muhasebeci	2,4%
Muhasebeci	3,8%	Satış temsilcisi / plasiyer	2,4%
Satış temsilcisi / plasiyer	2,2%	Ağır kamyon şoförü	2,1%
Düz dikiş makineci	2,0%	Parke döşeyicisi	1,6%
Kaynakçı (oksijen ve elektrik)	1,9%	Garson (servis elemanı)	1,5%
Mobilya döşemecisi (nezaretçi ustabaşı)	1,7%	Mermer işçisi	1,5%
Mermer işçisi	1,4%	Duvar kağıdı kaplayıcısı	1,4%
Kompozit cephe kaplama işçisi	1,4%	Hemşire	1,3%
Satış danışmanı	1,3%	Aşçı	1,2%
Isı yalıtımcısı	1,3%	Kaynakçı (oksijen ve elektrik)	1,2%
Elektrikçi (genel)	1,2%	Satış danışmanı	1,2%
Mobilya montaj işçisi	1,1%	Ayakkabı imalatçısı	1,2%
Aşçı	1,1%	Kepçe operatörü	1,1%
Şoför (yolcu taşıma)	1,1%	Aliminyum doğramacısı	1,1%
Zihinsel engelliler öğretmeni-özel eğitim	1,0%	Mobilya montaj işçisi	1,1%
Hemşire	1,0%	Ön muhasebeci	1,0%
Ağır kamyon şoförü	1,0%	Zihinsel engelliler öğretmeni	1,0%

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde 2014 yılında pazarlamacı mesleği % 5,4 ile ilk sırada, Konfeksiyon işçisi % 5,0 ile ikinci ve Makineci (dikiş) % 4,6 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde tablosu incelendiğinde Makineci (dikiş) ve Konfeksiyon işçisi meslekleri bir önceki yıla göre oranlarında düşüş yaşanmıştır. Pazarlamacı ve Muhasebeci mesleklerinde bir önceki yıla göre oranlarında artış görülmüştür.

Tablo 44: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları

Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılanma Durumu			
DİYARBAKIR			
	TGCM Eleman sayısı Sayısı		
	Evet	Genel Toplam	Karşılama Oranı
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	2	26	7,7%
Hizmet ve satış elemanları	44	158	27,8%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	16	50	32,0%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0	2	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	73	173	42,2%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	113	341	33,1%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	67	222	30,2%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	104	277	37,5%
Yöneticiler	1	1	100,0%
Genel Toplam	**419**	**1.250**	**33,5%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Temininde güçlük çekilen meslekler karşılanma durumlarına göre incelendiğinde, temininde güçlük çekilen 1.250 kişiden % 33,5'nin (419 kişi) karşılandığı görülmektedir. Temininde güçlük çekilen mesleklerin karşılanma oranına baktığımızda % 100,0 ile Yöneticiler ilk sırada, % 42,2 ile Profesyonel meslek mensupları ikinci ve % 37,5 ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar üçüncü sırada yer almaktadır.

Temininde güçlük çekilen meslekler karşılamada zorluk çeken meslek grupları ise Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ve Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek gruplarıdır.

Tablo 45: TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılım Oranları

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılma	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu
Pazarlamacı	7,9%	100,0%	68,1%	6,4%	4,8%	3,2%	1,6%	0,0%
Konfeksiyon işçisi	0,0%	100,0%	91,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makineci (dikiş)	37,2%	42,7%	94,5%	18,5%	18,5%	18,5 %	18,5%	18,5%
Güvenlik görevlisi (silahsız)	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Muhasebeci	6,8%	97,6%	59,2%	6,8%	9,1%	0,0%	2,3%	0,0%
Satış temsilcisi / plasiyer	0,0%	92,0%	56,0%	0,0%	12,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Düz dikiş makineci	100,0 %	100,0%	87,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kaynakçı (oksijen ve elektrik)	13,4%	90,5%	91,1%	0,0%	4,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Mobilya döşemecisi (nezaretçi ustabaşı)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mermer işçisi	0,0%	18,9%	100,0%	81,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kompozit cephe kaplama işçisi	100,0 %	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış danışmanı	0,0%	60,1%	66,5%	19,9%	0,0%	0,0%	0,0%	6,6%
Isı yalıtımcısı	0,0%	100,0%	71,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrikçi (genel)	0,0%	85,6%	78,7%	0,0%	14,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Mobilya montaj işçisi	15,1%	100,0%	100,0%	0,0%	15,1%	23,7 %	0,0%	23,7%
Aşçı	31,0%	92,3%	30,5%	0,0%	7,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Şoför (yolcu taşıma)	100,0 %	16,7%	83,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zihinsel engelliler	66,7%	66,7%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

öğretmeni-özel eğitim								
Hemşire	83,1%	41,0%	33,7%	0,0%	67,5%	42,2 %	0,0%	0,0%
Ağır kamyon şoförü	45,2%	100,0%	54,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Çalışma amaçlarından bir tanesi de temininde güçlük çekilen mesleklerin incelenmesinin yanında bu mesleklerin temini zorlaştıran etmenleri de incelemektir. Bu yapılırken Diyarbakır genelinde görüşülen işverenlere temininde güçlük yaşama nedenleri sekiz başlık altında sunulmuştur. Buna göre Diyarbakır genelinde işverenler eleman teninde güçlük çekme nedeni olarak, yeterli beceri ve niteliğe sahip eleman olmaması, yeterli iş tecrübesine sahip elemanın olmaması, Bu meslekte işe başvuru yapılmaması, Önerilen ücretin az bulunması, gibi etmenler ön plana çıkmaktadır

Tablo 46: TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları

TGÇ Nedenleri	TGCM İşveren Sayısı	Oran
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	976	78,1%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	893	71,4%
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	386	30,9%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	99	7,9%
Önerilen ücretin az bulunması	123	9,8%
Vardiyalı çalışma olması	57	4,6%
İşyerine ulaşım zorluğu	53	4,2%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	53	4,2%
Genel Toplam	**1.250**	**100,0%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri irdelendiğinde Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni % 78,1 oranla ilk sırada, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni % 71,4 oranla ikinci sırada, Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedeni % 30,9 oranla üçüncü sırada yer almaktadır. Eleman temin

edilememesindeki en az nedenler ise % 4,2 ile Çalışma sürelerinin uzunluğu ve İşyerine ulaşım zorluğu olarak görülecektir.

Grafik 8: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması

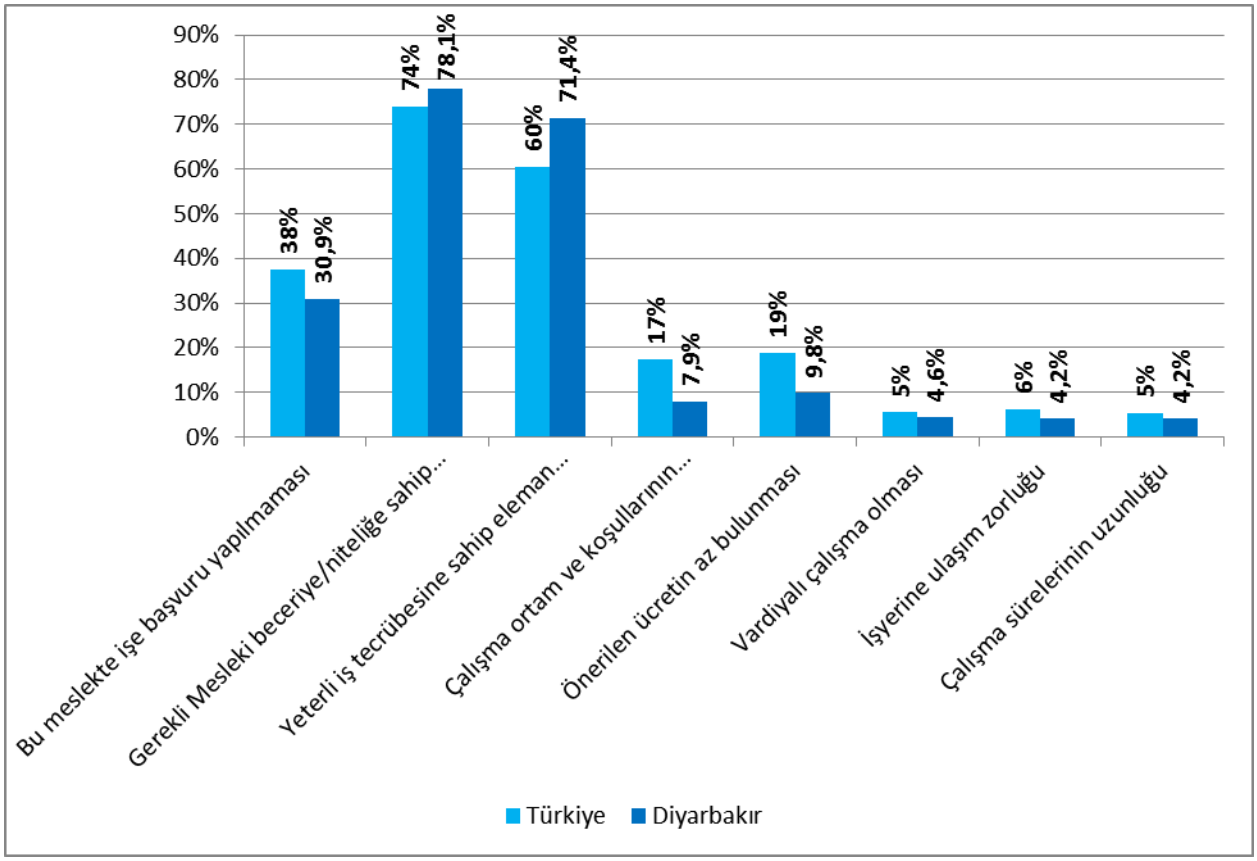

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Temininde güçlük çekilen mesleklerin Türkiye geneli ile karşılaştırması grafiği incelendiğinde Diyarbakır ve Türkiye'de oranların bir birine yakın olduğu görülmektedir. Hem Diyarbakır'da hem Türkiye'de Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenleri ilk üç sırada yer almaktadır. Vardiyalı çalışma olması, İşyerine ulaşım zorluğu ve Çalışma sürelerinin uzunluğu nedenleri hem Diyarbakır'da hem Türkiye'de son sırada yer alan nedenler olarak görünmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Araştırma kapsamında işverenleri gelecek bir yıl için istihdamın artış veya azalışı ile ilgili sorular sorulmuş, alınan cevaplar doğrultusunda net istihdam değişimleri elde edilmiş ve bu bölümde istihdam değişimleri özetlenerek analiz edilecektir. Diyarbakır genelinde ise net 2.010 kişilik istihdam artışı beklenmektedir, bu da tespit edilen 52.915 toplam çalışanın % 3,8'ine denk gelmektedir.

Tablo 47: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	88	1.132	7,8%
İmalat	794	6.574	12,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4	205	2,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	166	0,0%
İnşaat	414	12.210	3,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	640	9.622	6,6%
Ulaştırma ve depolama	-205	2.966	-6,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	34	1.686	2,0%
Bilgi ve iletişim	25	336	7,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	4	396	1,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	-37	160	-23,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	49	1.117	4,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	40	9.439	0,4%
Eğitim	-66	2.512	-2,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	131	3.383	3,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	70	301	23,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	26	710	3,7%
Genel Toplam	**2.010**	**52.915**	**3,8%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Sektörlere göre net istihdam değişimleri incelendiğinde net istihdam artışı beklenen sektörlerin Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü % 23,3 ile ilk sırada, İmalat sektörü % 12,1 ile ikinci sırada ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü % 7,8 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Net istihdam azalışı beklenen sektörlerde Gayrimenkul faaliyetleri -% 23,4 ile ilk sırada, Ulaştırma ve depolama sektörü -% 6,9 ile ikinci sırada ve Eğitim sektörü -% 2,6 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 48: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişim Oranı
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	39	2.866	1,4%
Hizmet ve satış elemanları	139	9.095	1,5%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	452	12.516	3,6%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	30	301	10,1%
Profesyonel meslek mensupları	178	5.077	3,5%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	722	9.004	8,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	142	4.328	3,3%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	302	8.330	3,6%
Yöneticiler	5	1.398	0,4%
Genel Toplam	**2.010**	**52.915**	**3,8%**

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Meslek grupları itibariyle net istihdam değişim oranları incelendiğinde Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubu % 10,1 ile ilk sırada, Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu % 8,0 ile ikinci sırada ve Nitelik gerektirmeyen meslekler ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grupları % 3,6 ile üçüncü sırayı paylaşmaktadırlar.

Tablo 49: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net İstihdam Artışı Olan Meslekler	Net İstihdam Azalışı Olan Meslekler
Konfeksiyon işçisi	Şoför (yolcu taşıma)
Makineci (dikiş)	İnşaat kalfası (genel)
Beden işçisi (inşaat)	İnşaat elemanları kalıpçısı (elle)
Çırçır makinesi operatörü	Alçı sıva uygulayıcısı
Mermer işçisi	Yapı yalıtımcısı
Beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma)	Sınıf öğretmeni
Beden işçisi-bina inşaatı	İnşaat boyacısı/boyacı-bina
Usta öğretici (iplikçilik)	Mermer döşeyici
Beden işçisi (genel)	Motor yenileştirmeci
Kaynakçı (oksijen ve elektrik)	Direksiyon eğitmeni

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Araştırma kapsamında 30 Haziran 2015 tarihi baz alarak istihdamında artışı beklenen meslekleri sıraladığımızda ilk beş sırayı, Konfeksiyon işçisi, Makineci (dikiş), Beden işçisi (inşaat), Çırçır makinesi operatörü ve Mermer işçisi şeklinde olduğunu görebiliriz. 30 Haziran 2015 tarihi baz alarak istihdamında azalışı beklenen meslekleri sıraladığımızda ise ilk beş sırayı, Şoför (yolcu taşıma), İnşaat kalfası (genel), İnşaat elemanları kalıpçısı (elle), Alçı sıva uygulayıcısı ve Yapı yalıtımcısı meslekleri yer almaktadır. Özellikle net istihdam azalışı beklenen mesleklerin inşaat alanında olması dikkat çekmektedir.

Tablo 50: 2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması

NET İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN MESLEKLER		NET İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER	
30 Haziran 2014	30 Haziran 2015	30 Haziran 2014	30 Haziran 2015
Şoför (yolcu taşıma)	Konfeksiyon işçisi	Pamuk toplama makinesi operatörü	Şoför (yolcu taşıma)
Beden işçisi (temizlik)	Makineci (dikiş)	Çırçır makinesi operatörü	İnşaat kalfası (genel)
Mermer işçisi	Beden işçisi (inşaat)	Direksiyon eğitmeni	İnşaat elemanları kalıpçısı (elle)
Beden işçisi (inşaat)	Çırçır makinesi operatörü	Hamal	Alçı sıva uygulayıcısı
Konfeksiyon işçisi	Mermer işçisi	Peyzaj bahçıvanı	Yapı yalıtımcısı
Temizlik görevlisi	Beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma)	Bilet satış elemanı (gişe/banko)	Sınıf öğretmeni
Şoför-yük taşıma	Beden işçisi-bina inşaatı	Mermer ebatlandırma işçisi	İnşaat boyacısı/boyacı-bina
Otobüs kaptanı (şoförü)	Usta öğretici (iplikçilik)	İnşaat bekçisi	Mermer döşeyici
Pazarlamacı	Beden işçisi (genel)	Isı yalıtımcısı	Motor yenileştirmeci
Güvenlik görevlisi	Kaynakçı (oksijen ve elektrik)	Gazete muhabiri	Direksiyon eğitmeni

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Net istihdam artışı ve azalışı özelinde 2013 ve 2014 araştırma sonuçlarının karşılaştırılması tablosu incelendiğinde 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle Şoför (yolcu taşıma) mesleği istihdam artışı beklenen meslekler arasında ilk sırada yer almasına karşın 30 Haziran 2015 istihdam azalışı beklenen mesleklerde ilk sırada yine bu mesleğin yer alması dikkat çekmektedir.

Tablo 51: Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı

	MEVSİMLİK PERSONEL ÇALIŞTIRAN İŞYERLERİNİN		TOPLAM İŞYERLERİNİN	
Sektörler	NİDO	Sektörler itibariyle net değişim payı	NİDO	Sektörler itibariyle net değişim payı
Madencilik ve taş ocakçılığı	6,7%	2,3%	7,8%	4,4%
İmalat	14,2%	61,1%	12,1%	39,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	2,0%	0,2%
İnşaat	11,8%	40,3%	3,4%	20,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2,7%	2,6%	6,7%	31,8%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	0,0%	-6,9%	-10,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	42,2%	11,0%	2,0%	1,7%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	7,4%	1,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	1,0%	0,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	-23,1%	-1,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	4,4%	2,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-0,1%	-0,3%	0,4%	2,0%
Eğitim	-29,4%	-17,0%	-2,6%	-3,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	3,9%	6,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	23,3%	3,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	3,7%	1,3%
Genel Toplam	0,0%	100,0%	3,8%	100,0%

Kaynak: Diyarbakır İPTA 2014-I. Dönem

Toplam işyerleri ve mevsimlik personel çalıştıran işyerlerindeki net istihdam değişim oranları ve sektörler içerisindeki net istihdam değişimleri incelendiğinde mevsimlik işçi çalıştıran sektörlerden İnşaat, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri, Eğitim, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörleri, sürekli olarak işçi çalıştıran kendi gruplarındaki işverenlere göre net istihdam değişim oranlarından çok daha fazla bir orana sahip olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Diyarbakır İşgücü Piyasası Analizi raporunun, 12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasında Diyarbakır ilinde gerçekleştirilen Talep Araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlarından bir tanesi en genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Diyarbakır ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Veri anlamında kısıtlılık ise işgücü talebi araştırmasının sadece 10 ve fazla çalışanı olan işyerlerine odaklanmasıdır. Bu anlamda iki tespit yapılabilir. Birincisi 1-9 kişi büyüklüğüne düşmüş işyerlerinin azımsanamayacak kadar çok olmasıdır. Dolayısıyla Talep Araştırması sonucunda yapılan analiz ve veri gruplamaları, 1-9 kişi çalıştıran sadece bazı işyerlerini kapsamıştır. İkinci tespit ise araştırmaya çerçevesinde görüşülen işyerlerinin toplam istihdam anlamında Diyarbakır özelinde beyan edilen sadece 52.915 çalışanı kapsıyor olmasıdır.. Buna tarım sektörü, kayıt dışı sektör ve kamu sektörünün payları da eklendiğinde elde edilen verilerin sadece kısıtlı sayıda işyeri ve çalışan açısından geçerli olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Yine de bu raporun sonuçlarına bu kısıtlılıklar göz önünde tutularak bakıldığında mevcut veriler ışığında bir takım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkündür.

Diyarbakır 'da çalışma yaşı kapsamındaki nüfus Türkiye genelinden daha düşük eğitimlidir. Buna ek olarak Diyarbakır ilinde çalışma yaşı kapsamındaki kadın nüfus, erkek nüfustan daha az eğitimlidir. İşsizlik oranlarına bakıldığında, Diyarbakır'da işsizliğin %18,7 oranıyla Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir Diyarbakır'da eğitim yükseldikçe işgücüne katılım da yükselmektedir. Bu veriler kadınların ve gençlerin işgücüne katılım oranının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması için kadınlara ve gençlere önem verilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve gençler başta olmak üzere işsizler, diğer bir hedef kitlesi ise işgücü dışında kalan nüfus olmalıdır.

Diyarbakır ilinde yeni öğrenci kayıtlarının meslek ve teknik ortaöğretim lehine artışta olduğudur. Bu durum talep açısından daha fazla nitelikli işgücü yetişmesi anlamına gelmektedir.

Arz ve talep eşleştirmeleri düşünüldüğünde, 2013 yılı itibariyle Diyarbakır ili açık iş sayısı 9.887 Yapılan başvurulardan İşe yerleştirilmiş olanların sayısı ise 3.458 kişidir. Ayrıca Diyarbakır genelinde işsizliğin en yüksek olduğu yaş grubunun da 15-24 yaş grubu olduğu ve işe başvuruların çok büyük oranda ilkokul ve ortaokul mezunları tarafından yapıldığı gözlenmektedir. Bu veriler ışığında Diyarbakır ili özelinde bu yaş grubu işgücünün eğitilmesi ihtiyacı olduğunu söylemek mümkündür. Bu anlamda düzenlenecek eğitimlerin hedef kitlelerinden ağırlıklı kısmının 15-24 yaş aralığındaki işgücü olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Yine arz ve talep eşleştirmeleri anlamında, yapılan eşleştirmeler sonucunda gönderilen kişilerin işveren tarafından kabul edilmemesi durumunda kabul edilmeme sebeplerinin neler

olduğu bilinememektedir. İleride daha iyi işe yerleştirmeler yapılabilmesini sağlamak açısından işverenlerin gönderilen kişileri kabul etmeme sebeplerinin araştırılmasında yarar vardır.

İşgücü talebi açısından bakıldığında Diyarbakır ili özelinde idari ve destek hizmetleri, imalat, toptan ve perakende ticaret ile inşaat sektörlerinin hem işyeri sayısı, hem çalışan dağılımı, hem açık iş, hem işe giriş-çıkışlar, hem de gelecekte istihdam artışı anlamında ağırlıklı bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin kısa vadede bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelmesi olumlu sonuçlar yaratabilir.

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden birisi olan açık iş oranı toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini de dikkate almaktadır. Açık iş oranı yüksek olan sektörlerin ağırlıklı sektörlere ek olarak büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Düzenlenecek olan işgücü yetiştirme programlarının özellikle de orta vadede (1 yıl) Net İstihdam Değişim Oranı yüksek olan sektörlerin ihtiyaçlarına yönelik olması işgücü arzı ve talebi eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar verebilir.

Son olarak ise dikkat edilmesi gereken önemli bir unsur, araştırma kapsamında Diyarbakır ili işgücü piyasasına meslek grupları açısından bakıldığında en fazla çalışan sayısının hem kadınlar, hem de erkekler için nitelik gerektirmeyen işlerde yoğunlaştığıdır.. Ayrıca temininde güçlük çekilen mesleklerde de zihinsel engelliler öğretmeni-özel eğitim, pazarlamacı, güvenlik görevlisi, mermer işçisi ve ağır kamyon şoförü meslekleri gibi zor çalışma koşullarıyla bilinen meslekler öne çıkmaktadır. Bu durumda Diyarbakır ilinde işgücü talebi açısından, aslında eğitim aranmayan mesleklerin veya işgücünün düşük düzey eğitimli olmasının işverenler için yeterli olacağı sonucuna varılabilir. Ancak bu araştırma ve analiz çerçevesinde ücret ve çalışma koşulları gibi işgücü piyasası bileşenleri değerlendirilmeye alınmadığı için, bu tespitin işgücü arz ve talebi arasında var olan dengesizlikleri gidermekte işlevsel olacağı düşünülmemektedir.

İşverenlerin gelecek ile ilgili olumlu beklentileri işgücü piyasasında talep yaratacaktır. Bu işgücü talebiyle arzı eşleştirerek Diyarbakır ’da istihdamı artırmak üzere aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir:

- İŞKUR’un işsiz kayıtlarında sayısal olarak işgücü piyasasında mevcut talebin çok üstünde olan işsizlere yönelik, onları istihdama dahil edecek şekilde kurslar düzenlenmelidir
- İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler vererek, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.
- Diyarbakır’da belli bir ağırlığı olan tarım sektöründe meydana gelecek olası daralma tarımdan ayrılan kesimin kente göç etmesine neden olabilir. Bu nedenle, tarım sektöründen ayrılan kişiler ve özellikle kadınlar göz önüne alınarak bu bireylerin istihdamını sağlayacak eğitim faaliyetleri düzenlenmesi de gerekmektedir.

- İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.

- Dezavantajlı grubun işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalıdır.

- Mesleki eğitim programları çerçevesinde, örgün öğretimden ayrılan genç nüfusu ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına dahil edecek şekilde eğitim başlıkları belirlenmelidir.
- Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.
- Özellikle Diyarbakır ilimizde temininde güçlük çekilen mesleklerde temininde güçlük çekilme sebeplerinin başında bu mesleklerdeki kişilerin yeterli iş tecrübesi ve gerekli bilgi beceri yetersizliği öne çıkmaktadır. Bu paralelde hem kişisel gönderme kolaylığı hem de bu yönde pratik çözüm olması açısından "işbaşı" (staj) programlarına ağırlık verilmelidir.

Diyarbakır 'daki işgücü talebini kurum vasıtasıyla karşılayabilmek için Diyarbakır İŞKUR İl Müdürlüğü:

- İşe yerleştirme olanaklarını kamuyla paylaşmalı
- Düzenli periyotlarla işe yerleştirmelere ve eğitim faaliyetlerine ilişkin istatistikleri kamuoyuna duyurmalı
- Kurum veri tabanında yüksek nitelikli iş arayanların oranını arttırmalı
- İşyeri ziyaretleri düzenli olarak yapılmalı
- İşgücü eğitim kurslarından mezunların olan kişilerin takibi yapılmalı

KAYNAKÇA

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları, İPTA

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu

İŞKUR, İşgücü Piyasası Araştırma Raporları

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No					
İşyerinin Yasal Unvanı					
İşyerinin Tabela Unvanı					
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.					
		Evet	**Hayır**	**Fikrim Yok**	
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.					
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.					
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.					
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.					
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.					
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.					
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.					
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.					
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.					
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.					

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../ .....@.....		

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM

S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			

S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz.
(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)

Evet ☐

Hayır ☐

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. → **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı?** **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	10.183
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde

çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve ıyılestirme faalıyetlerı
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri; Hanehalkları Tarafından Kendi
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Ek Tablolar

2014 yılı İşkur İşgücü Piyasası Analiz Çalışması (İPA) Örnek Planı

Coğrafi kapsam:

Coğrafi kapsam olarak nüfus büyüklüklerine bakılmaksızın Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan tüm il ve ilçe merkezleri ile köyler kapsama dahil edilmiştir.

Sektörel Kapsam :

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor

S	Diğer hizmet faaliyetleri

Kapsanan kitle:

Sektörel kapsam dahilinde tüm yerel birimler anket kapsamını oluşturmaktadır.

Örnekleme çerçevesi:

2014 yılı Türkiye İstatistik Kurumu İş Kayıtları Sistemi altlık olarak kullanılmak üzere sektörel kapsam dahilinde ilgili sektörde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip yerel birimler çalışmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır.

Örnekleme birimi:

Örnekleme birimi yerel birimdir.

Gözlem birimi:

Gözlem birimi yerel birimdir.

Tahmin boyutu:

2014 yılı İşkur İPA çalışması, 17 sektörde yerel birim bazında Türkiye tahmini vermek üzere planlanmıştır. Ayrıca C sektöründe 10,11,12,13,14,15,16,17,18, 19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33 bölümlerinde tahmin verilecek boyutta tabakalama değişkenleri aşağıda verilmiştir.

Kısımlar
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
P
Q
R
S

Örnekleme yöntemi:

2014 yılı İşkur İPA çalışmasında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

2014 yılı İşkur İPA çalışmasında amaç, kapsam dahilindeki sektörler bazında Türkiye tahmini vermektir. Çalışma 6 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa, Kocaeli) örnekleme, diğer illerde tamsayım uygulanmak üzere planlanmıştır. Bursa il için ayrıca 2-9, 10+ çalışan sayısı tabakalaması istenmiştir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak, 6 ilde 40353 olarak hesaplanmıştır. Diğer illerde ise birim sayısı 87151 olarak belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

$n_h = ñ [K^2 + (1- K^2) M_h^2]^{½}$

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

$M_h = N_h / (N / h) = h.W_h$

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

$n_{min} = K.ñ$ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla yerel birim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde yerel birimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i \big/ \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / n_h\left(n_h - 1\right)\right] \text{ dır.}$$

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v(\hat{Y}) = \sum_h v(\hat{Y}_h)$$ olarak elde edilir.

Ek 4- Ek Tablolar

Ek 4-A:Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.722	83.891	1.450	3.295	4.329	1,7%	5,2%
İmalat	50.597	2.510.806	87.006	111.361	115.160	3,3%	4,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	676	37.222	188	384	308	0,5%	0,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	498	31.312	295	377	1.271	0,9%	4,1%
İnşaat	37.791	832.881	14.074	34.347	60.506	1,7%	7,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	46.693	1.119.724	34.783	48.979	55.307	3,0%	4,9%
Ulaştırma ve depolama	11.428	324.949	8.051	9.957	9.754	2,4%	3,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12.594	540.430	14.863	21.918	15.853	2,7%	2,9%
Bilgi ve iletişim	2.722	102.669	2.773	3.631	5.413	2,6%	5,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1.962	189.181	1.277	1.305	7.353	0,7%	3,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	1.514	37.515	1.111	1.452	1.797	2,9%	4,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9.638	196.305	4.424	8.630	9.490	2,2%	4,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8.066	546.251	15.218	18.839	59.204	2,7%	10,8%
Eğitim	5.712	190.977	3.298	4.027	992	1,7%	0,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.171	191.334	5.084	7.960	9.343	2,6%	4,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	849	23.694	504	833	698	2,1%	2,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	4.278	90.551	4.182	5.408	4.987	4,4%	5,5%
Genel Toplam	**200.911**	**7.049.691**	**198.582**	**282.704**	**361.764**	**2,7%**	**5,1%**